ZÁKLADNÁ UMELECKÁ ŠKOLA KYSUCKÉ NOVÉ MESTO
Štúrova 467/6, 024 01 Kysucké Nové Mesto

ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM

Učebné osnovy umeleckých odborov a predmetov v skupinovom vyučovaní.

Pracovné konsolidované znenie na odborné prerokovanie a schválenie.

Platnosť od: 31. 08. 2026
Schválil/a: pedagogická rada dňa 31. 08. 2026

7. TANEČNÝ ODBOR (TO)

Školský vzdelávací program tanečného odboru
Tento dokument rozpracúva tanečné a hudobno-pohybové vzdelávanie po ročníkoch. Obsah a výkony sa používajú s učebným plánom školy podľa zvoleného študijného zamerania. Pred vydaním škola doplní identifikačné údaje, časové dotácie a údaje o schválení.

1 Charakteristika a ciele

Tanečný odbor rozvíja pohybovú kultúru, hudobné cítenie, koordináciu, rytmus, tvorivosť a kultivovaný javiskový prejav. Žiak sa učí bezpečne pracovať s telom, rozumieť tanečnému pohybu, spolupracovať v skupine a verejne prezentovať primeraný tanečný výstup. Učivo postupuje od hudobno-pohybových hier cez základy klasického, ľudového a kreatívneho tanca k tanečnej interpretácii a samostatnejšej tvorbe.
Cieľom je rozvíjať správne držanie tela, orientáciu v priestore, koordináciu a rytmické cítenie; osvojiť si tanečnú terminológiu a základné techniky; interpretovať a tvoriť pohybové motívy; vnímať hudbu, štýl a výraz; spolupracovať v tanečnej skupine; vedome hodnotiť vlastnú prácu.

2 Organizácia štúdia

Etapa	Rozsah	Charakter
Prípravné štúdium	1 až 2 roky	Hudobno-pohybová príprava a overovanie predpokladov
I. stupeň, 1. časť	4 roky	Základná tanečná príprava a tanečné techniky
I. stupeň, 2. časť	4 roky	Prehlbovanie techník a tanečná prax
II. stupeň	4 roky	Pokročilá interpretácia, tvorba a absolventský výstup

Presné predmety, delenie skupín a týždenné časové dotácie určí učebný plán školy podľa platného rámcového učebného plánu. Osnovy nezavádzajú samostatne časové dotácie ani povinné predmety nad rámec zvoleného plánu.

3 Prípravné štúdium

Rok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
1. rok	Pohybové a rytmické hry; orientácia v priestore; reakcia na hudbu; prirodzené držanie tela; chôdza, beh, skok, jednoduché tanečné hry.	Žiak reaguje pohybom na hudbu a pokyn, rozlišuje tempo a dynamiku, orientuje sa v priestore a zapája sa do spoločnej hry.
2. rok	Nadväzovanie pohybov; jednoduché rytmické a priestorové útvary; improvizácia na hudobný podnet; práca vo dvojici a skupine.	Žiak zopakuje krátky pohybový motív, udrží rytmus a spolupracuje v jednoduchom tanečnom útvare.

4 I. stupeň, 1. časť

1. ročník

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Postavenie tela, chodidlá a paže; chôdza, beh, poskoky; rytmické modely; tanečné hry, priestor a improvizácia.	Žiak dodržiava základné zásady držania tela, rozlišuje rytmus a tempo, predvedie jednoduchý pohybový motív a reaguje na hudbu.

2. ročník

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Koordinácia paží a nôh; základné tanečné pozície; jednoduché kroky a väzby; ľudové tanečné motívy; improvizácia.	Žiak spája kroky do krátkej väzby, dodržiava základný rytmus a priestorové usporiadanie, interpretuje jednoduchý ľudový motív.

3. ročník

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Základy klasickej techniky, kreatívneho a ľudového tanca; práca s ťažiskom, skoky, obraty a pohybové frázy.	Žiak predvedie primerané technické prvky, koordinuje pohyb s hudobnou frázou a vytvorí krátku improvizáciu.

4. ročník

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Upevnenie základných techník; spojenie pohybov; tanečný výraz, skupinová choreografia a javisková orientácia.	Žiak interpretuje krátku choreografiu s rytmom, priestorom a výrazom, pozná základné pojmy a dodržiava zásady spolupráce.

5 I. stupeň, 2. časť

1. ročník

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Technické cvičenia klasického, ľudového a džezového tanca; koordinácia, dynamika, náročnejšie väzby a tanečná prax.	Žiak používa osvojenú techniku v tanečnej kombinácii a rozlíši základné štýlové znaky.

2. ročník

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Rozvoj sily, pružnosti a rovnováhy; obraty, skoky, rytmické variácie; práca v páre a skupine.	Žiak zvládne náročnejšiu pohybovú väzbu, prispôsobí pohyb hudobnému charakteru a bezpečne spolupracuje.

3. ročník

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Tanečná interpretácia rôznych štýlov; kompozícia priestoru, formácie, výraz a vlastný pohybový motív.	Žiak vedome pracuje s dynamikou a výrazom, navrhne krátku tanečnú frázu a zhodnotí vlastný výkon.

4. ročník

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Upevnenie tanečných techník; súborová choreografia; príprava absolventského vystúpenia a reflexia tanečného diela.	Žiak samostatnejšie pripraví a verejne interpretuje tanečný výstup, využije primeranú techniku, rytmus, štýl a javiskovú disciplínu.

6 II. stupeň

1. ročník

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Diagnostika techniky; tanečné väzby vo vybranom štýle; pohybová analýza, hudobná fráza a skupinová tvorba.	Žiak vedome používa tanečnú techniku, rozoberie pohybovú frázu a tvorivo spolupracuje v choreografii.

2. ročník

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Technická náročnosť, variácie dynamiky a rytmu; improvizácia, kompozičné princípy, interpretácia štýlu.	Žiak interpretuje dlhšiu kombináciu, zdôvodní výrazové riešenie a vytvorí vlastný pohybový motív.

3. ročník

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Tvorba choreografie; práca s témou, hudbou, priestorom a skupinou; reflexia tanečných predstavení.	Žiak spoluvytvorí choreografický celok, upraví pohybový materiál podľa témy a vecne zhodnotí predstavenie.

4. ročník

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Samostatnejšia tvorba a interpretácia; skúšobný proces, javisková príprava, absolventský projekt a reflexia.	Žiak pripraví a uvedie primeraný absolventský výstup, preukáže technickú pripravenosť, výraz a zodpovednosť za spoločný výsledok.

7 Tanečná prax a hodnotenie

Tanečná prax prepája technickú prípravu s choreografiou, javiskovou orientáciou, spoluprácou v skupine a verejným vystúpením. Učiteľ volí repertoár primeraný veku, zdravotným možnostiam a technickej úrovni žiakov. Hodnotí individuálny pokrok, rytmus, koordináciu, kvalitu pohybu, výraz, tvorivosť, spoluprácu a prípravu na vyučovanie. Samotné jednorazové vystúpenie nie je jediným podkladom hodnotenia.

Postupové a záverečné overenie môže zahŕňať technické cvičenie, pohybovú alebo tanečnú väzbu, improvizáciu a choreografický výstup podľa ročníka a vnútorných pravidiel školy. Absolventský výstup na konci I. a II. stupňa sa môže uskutočniť ako sólová alebo kolektívna choreografia s primeranou reflexiou.

8 Bezpečnosť, prístupnosť a podpora

Každá hodina zahŕňa primerané zahriatie a záverečné uvoľnenie. Učiteľ sleduje bezpečný povrch, obuv, priestor, únavu a zdravotné obmedzenia. Zaťaženie, rozsah pohybu a technické požiadavky prispôsobuje veku a individuálnym možnostiam žiaka; nepodporuje pohyb cez bolesť. Žiakom so špecifickými potrebami upravuje tempo, zadania, spôsob prezentácie a hodnotenie podľa individuálnych potrieb a odborných odporúčaní.

9 Štvorročný individuálny plán podpory

Nasledujúci orientačný plán slúži ako podklad na individuálne úpravy. Nezavádza samostatný stupeň vzdelávania ani automatické zníženie cieľov; konkrétne ciele sa stanovujú pre žiaka a jeho ročník.

Rok	Zameranie	Pozorovateľný výstup
1. rok	Pocit bezpečia, orientácia v priestore, reakcia na hudbu a jednoduché pohyby.	Žiak sa podľa možností zapája do pohybovej hry a zopakuje jednoduchý motív.
2. rok	Koordinácia, rytmické opakovanie, krátke väzby a spolupráca vo dvojici.	Žiak nadviaže dva až tri pohyby a reaguje na začiatok a koniec hudby.
3. rok	Výraz, jednoduchá improvizácia, práca v skupine, primeraná technika.	Žiak vytvorí krátku frázu a spolupodieľa sa na tanečnom celku.
4. rok	Upevnenie zručností, samostatnejšia príprava a prezentácia.	Žiak predvedie primeraný výstup a s podporou pomenuje vlastný pokrok.

10 Východiská a doplnenie školou

Východiskom je inovovaný Štátny vzdelávací program pre základné umelecké školy a jeho vzdelávacie štandardy pre tanečný odbor, najmä hudobno-pohybovú prípravu, tanečnú prípravu a tanečné umenie. Ročníkové osnovy sú školským rozpracovaním štandardu; presné rozvrhnutie predmetov a dotácií sa musí zhodovať s učebným plánom školy.

8. VÝTVARNÝ ODBOR (VO)
Školský vzdelávací program výtvarného odboru

1 Charakteristika a ciele
Výtvarný odbor v základnom umeleckom vzdelávaní poskytuje prehĺbené a rozšírené výtvarné vzdelanie a formovanie žiakom, ktorí prejavujú záujem a nadanie v oblasti výtvarného sebavyjadrovania a tvorby. Edukačný proces je zameraný na rozvíjanie špecifických schopností žiaka a zároveň na celistvosť jeho osobnosti, na jeho integráciu do kultúrnych hodnôt a zároveň na budovanie vlastnej individuality prejavujúcej sa autentickou a originálnou výtvarnou tvorbou a autentickým a zodpovedným postojom voči skutočnosti. Metóda vyučovania je zameraná na oboznámenie žiaka s vyjadrovacími prostriedkami, na odpútavanie od schém a stereotypov v zobrazovaní a na podporu kreativity.
Cieľom je rozvíjať vizuálnu gramotnosť žiaka, jeho výtvarné vyjadrovacie schopnosti a technické zručnosti, viesť žiaka k orientácii v historickom , modernom i súčasnom umení, viesť žiaka k nachádzaniu vlastnej profilácie v oblasti výtvarného vyjadrovania, podporovať a rozvíjať tvorivý prístup žiaka, formovanie vlastného názoru a vkusu.

2 Organizácia štúdia
1.Prípravné štúdium- trvá 1 až 2 roky pre deti predškolského veku
2. Prvá časť prvého stupňa základného štúdia – primárne umelecké vzdelanie, trvá štyri roky
3. Druhá časť prvého stupňa základného štúdia – nižšie sekundárne umelecké vzdelanie, trvá päť rokov
4.Druhý stupeň základného štúdia – trvá štyri roky

3 Prípravné štúdium
OBSAHOVÉ ŠTANDARDY
Hravé činnosti s linkou, obkresľovanie obrysov. predmetov, tieňov, jednoduché šrafovanie častí kresby, hravé činnosti s farbou a materiálom, akčné maľovanie-charakteristické stopy nástrojov, škvrna, bod, monotypické otláčanie prírodnín, alebo pripravených matríc, vytváranie objektov z kartónu a ich dotvorenie kresbou, maľbou, kolážou, kreslenie a maľovanie svojich predstáv o vypočutom príbehu, frotáž z rôznych povrchov, vytváranie vzorkovníčka, alebo kompozície, experimentovanie s časťami obrázkov, fantazijné dopĺňanie zobrazení, vytváranie masiek z jednoduchých materiálov, jednoduché tvorenie s mäkkým modelovacím materiálom, diskusia o rozmanitosti umeleckých diel, rozdelenie a vlastnosti farieb.

VÝKONOVÉ ŠTANDARDY
Žiak vyjadruje svoje predstavy v kresbe, maľbe, koláži a modelovaní, spontánne pracuje s mäkkým modelovacím materiálom, zvládne techniku monotypie, zvládne techniku jednoduchej koláže a frotáže, dotvorí neúplné obrazy, vytvorí jednoduché masky s výrazom základných emócii, vyjadrí danou technikou svoje predstavy o vypočutom texte, pomenuje a opíše výraz svojich prác, výtvarne vyjadrí vymyslené príbehy, na základe svojej fantázie a predstavivosti dotvorí chaotické textúry do zmysluplných zobrazení, spracuje-nastrihá, sformuje, spojí papier a mäkký kartón, dokáže obkresliť tvary a dotvoriť podľa fantázie.

4 1.stupeň, 1.časť

1.ročník
OBSAHOVÉ ŠTANDARDY
Základné prvky výtvarného vyjadrovania-výtvarný jazyk-hravé činnosti s obrysmi predmetov-pohyb, zväčšovanie, zmenšovanie, prieniky tvarov, línia, bod, čiara-lineárna kresba, šrafúra, zoznámenie s farbami, rozdelenie, teória farieb, farebný kontrast v maľbe, základné kompozičné princípy zobrazovaných prvkov, reliéf, frotáž vytvoreného reliéfu, koláž
Podnety z výtvarného umenia-akčná maľba, sprostredkovanie výtvarných diel rôznymi spôsobmi, zjednodušovanie tvarov predmetov do geometrických tvarov /Picasso/
Rozvoj fantázie, tvorba vlastných koceptov-príbehová, rozprávková a fantastická architektúra, ozvláštnená krajinomaľba, zátišie, ilustrácia rozprávky

VÝKONOVÉ ŠTANDARDY
Žiak výtvarne vyjadruje svoje predstavy v kresbe, maľbe, koláži, jednoduchej grafickej technike, v tvorbe objektu, pracuje s líniou, farbou, tvarom, pomenuje farby a farebné tóny, výtvarne podľa fantázie vyjadrí vlastné témy a obsahy, dokáže výtvarne vyjadriť pozorovanú skutočnosť, zvládne techniku modelovania z mäkkého modelovacieho materiálu

2.ročník
OBSAHOVÉ ŠTANDARDY
Rozvíjanie kresliarskych zručností/výraz nástroja, technika, prítlak/, proporcie-aplikácia čiar rôzneho charakteru v naratívnej téme, osová symetria a asymetria, kreslenie tvarov umiestnených vo formáte, šrafovanie tvaru kresliacim nástrojom- a maliarskych zručností, tvar, proporcie, plocha, farebné vzťahy, kontrast a jednoduché kompozičné princípy,
Rozvoj fantázie, tvorba vlastných konceptov-pamäťové cvičenia, naratívne témy a príbehy
Podnety t výtvarného umenia-land-artové hry s prírodnými materiálmi
Podnety z iných umení-komiks ako scenár bábkového divadla
Základy grafických techník, koláže, dekoratívnej a priestorovej tvorby

VÝKONOVÉ ŠTANDARDY
Žiak uvedomelejšie využíva líniu, tvar a farbu. Dokáže vytvoriť jednoduchú kompozíciu, primerane zachytiť základné proporcie a farebné vzťahy a tvorivo využívať rôzne výtvarné materiály a techniky, výtvarne, podľa fantázie vyjadrí vlastné témy a obsahy, výtvarne podľa fantázie reaguje na podnety vizuálnej reality, zvládne jednoduchú grafickú techniku, napríklad monotypiu, kartónorez, linoryt

3.ročník
OBSAHOVÉ ŠTANDARDY
Kresba podľa skutočnosti a predstavy-tvar, proporcie, objem, svetlo a tieň- kresba figúry, zachytenie základného tvaru, pohybu, bez nároku na presné proporcie
Maľba, grafika, modelovanie a kombinované techniky. Rozvíjanie kompozičného myslenia a výtvarného vyjadrovania. Modelovanie postavy človeka, alebo podoby zvieraťa bez nároku na presné proporcie, fotokoláž, fantastické bytosti, fantastická krajina, zobrazenie prostredia a postáv-šport, historická udalosť, trh v meste a podobne, návrhy úžitkových predmetov
Podnety z výtvarného umenia /impresionizmus, kubizmus/
Podnety z iných oblastí umenia- výtvarné stvárnenia hudobných tónov, zvukov rôznych nástrojov

VÝKONOVÉ ŠTANDARDY

Slovne charakterizuje línie a tvary podľa proporcii a výrazu, rozlišuje organické a geometrické tvary, zvládne techniku kresby ceruzou rôznej tvrdosti, fixkou rôznej hrúbky, tušom a pierkom, štetcom a farbou, výtvarne podľa fantázie reaguje na podnety z oblasti výtvarného umenia, hudby, literatúry, divadla, tanca, vytvoria novotvar z náhodnej štruktúry, alebo z nájdených predmetov

Žiak zvláda základné princípy kresby a maľby, primerane zachytáva tvar, proporcie a priestorové vzťahy. Tvorivo využíva osvojené techniky a dokáže výtvarne spracovať tematický alebo vlastný námet

4.ročník

OBSAHOVÉ ŠTANDARDY

Upevňovanie základných výtvarných techník-kreslenie tvarov podľa videnej skutočnosti, rôzne stvárnenie toho istého motívu, cvičenia na spoznávanie proporcii, symetria a asymetria v obraze/portrét, zátišie, krajina/, maľba podľa videnej skutočnosti, variácie maľby na základe osvetlenia, denného obdobia, kompozícia z geometrických tvarov, zátišie z geometrických tvarov, grafika-linoryt-jedno a viac farebná tlač, v maľbe dôraz na farebné vzťahy a výtvarný výraz

Podnety z výtvarného umenia- výtvarné reakcie, interpretácie vybraných výtvarných diel, základná orientácia v umeleckom diele

Podnety z iných oblastí-zobrazenie protikladov – ticho/hluk, chaos/poriadok, výtvarné stvárnenie chutí

VÝKONOVÉ ŠTANDARDY

Žiak samostatnejšie rieši výtvarnú úlohu a primerane volí techniku vzhľadom na zadanie. Uplatňuje základné princípy kompozície, proporcie a farebné vzťahy. Dokáže prezentovať a jednoduchým spôsobom zhodnotiť vlastnú výtvarnú prácu.

Zvládne techniku maľovania temperovými farbami, suchými, voskovými/olejovými/ pastelmi, fixkami, tušmi a kombináciami vybraných techník, stručne charakterizuje vytvorený artefakt, iniciatívne vyhľadáva rozmanité technicko-materiálové riešenia, výtvarne podľa fantázie reaguje na výtvarné podnety z oblasti výtvarného umenia, slovne opíše videné výtvarné dielo, výtvarne podľa fantázie reaguje na kultúrne a sociálne témy / zvyky, sviatky, udalosti/

5 1. stupeň, 2. časť

1.ročník

OBSAHOVÉ ŠTANDARDY

Prehĺbenie kresliarskych, maliarskych, grafických a priestorových techník. Štúdium tvaru, proporcií, objemu, svetla a tieňa a priestorových vzťahov. Základy výtvarnej interpretácie a poznávanie vybraných umeleckých diel.

Kompozícia-tvarová a farebná rovnováha, výtvarné vyjadrenie kontrastov-polarít, geometrická štylizácia zátišia, portrétu, alebo figurálnej kompozície

Zobrazovanie reality: kresba jednoduchej perspektívy, autoportrét, premena prírodniny v čase

Rozvoj fantázie: architektúra z prírodných tvarov/Gaudí/, vtipný dizajn

Podnety z výtvarného umenia: kubizmus, maľba ľubovoľného námetu kubistickým spôsobom, ukážky kubistického umenia, tvorba jednoduchého objektu z vybraného materiálu, výtvarné interpretácie vybraných výtvarných diel

Podnety z iných oblasti: Ilustrácia vlastného príbehu, zobrazenie dynamiky a farby vybranej hudby

VÝKONOVÉ ŠTANDARDY

Žiak cieľavedome využíva výtvarné prostriedky a techniky pri riešení výtvarnej úlohy. Dokáže primerane zachytiť tvar, proporcie, objem a farebné vzťahy a výtvarne reagovať na pozorovaný alebo tematický podnet.

Žiak vyjadruje svoje predstavy prostredníctvom rôznych médií, kresby, maľby, koláže, modelovania, vybranej grafickej techniky, tvorby objektu, inštalácie, tvorivo spracuje vlastné koncepty zvoleným spôsobom, samostatne výtvarne reaguje na zadanú tému

2.ročník

OBSAHOVÉ ŠTANDARDY

Kompozícia a priestorové vzťahy, kresba a maľba podľa skutočnosti, štúdium predmetu a figúry. Grafické techniky, modelovanie, objekt a kombinované techniky, Experimentovanie s výtvarným médiom a poznávanie moderného umenia

Kompozícia- farebná a tvarová harmónia a disharmónia, približovanie a vzďaľovanie. Mikroštruktúra a makroštruktúra

Zobrazovanie reality: kresba predmetov zátišia s dôrazom na proporcie, kresba skutočnosti a jej odrazu v zrkadle, štúdia postavy v pohybe

Rozvoj fantázie: vymýšľanie odevov, pokrývok hlavy na rôzne príležitosti, návrh futuristického dopravného prostriedku, fantastická architektúra

Podnety z výtvarného umenia: op-art-ukážky, realizácia, výtvarné interpretácie vybraných diel

Podnety z iných oblastí: výtvarné vyjadrenie biologických štruktúr – mikrosnímky

VÝKONOVÉ ŠTANDARDY

Žiak samostatne aplikuje osvojené výtvarné princípy pri tvorbe plošného a priestorového diela. Dokáže pracovať s proporciami, objemom a priestorom-proporčne správne nakreslí videný predmet, vedome využíva kompozičné princípy /rozvrh plochy, alebo priestorového útvaru/ a experimentuje s technikou a materiálom. Ovláda princípy radenia, kombinovania, miešania a kontrastov farieb

3. ročník

OBSAHOVÉ ŠTANDARDY

Rozvoj individuálneho prejavu a samostatného výtvarného myslenia. Autorská interpretácia námetu, práca so symbolom, metaforou, výtvarným znakom. Objekt, inštalácia, kombinované postupy, súčasné výtvarné tendencie.

Návrh dizajnu a architektúry, sútlač farebnej grafiky ,základy tvorby skulptúrnej sochy

Zobrazovanie reality: kresebná štúdia interiéru, štúdie postavy podľa modelu, rekonštrukcia neúplného obrazu, výtvarné vyjadrenie abstraktných pojmov

Podnety z výtvarného umenia: priestorovo limitovaná inštalácia, podnety surrealizmu

Podnety z iných oblastí: výtvarné spracovanie vybraných podnetov biológie

VÝKONOVÉ ŠTANDARDY

Žiak samostatne navrhuje a realizuje výtvarné riešenie podľa vlastného námetu alebo zadania. Vedome volí techniku, materiál, formát a kompozíciu vzhľadom na obsah a výraz. Dokáže zdôvodniť svoj výtvarný zámer a reflektovať vlastnú tvorbu.

Proporčne správne vymodelujú videný predmet, poznajú hlavné znaky slohov umenia, zvládnu realizáciu v zvolenom štýle moderného umenia

4. ročník

OBSAHOVÉ ŠTANDARDY

Samostatná výtvarná tvorba a rozvoj osobitej autorskej koncepcie. Prepojenie tradičných techník s modernými prístupmi. Spracovanie osobných, spoločenských a kultúrnych tém.
Zobrazovanie reality: kresliarske pamäťové cvičenia, štúdie predmetov a prírodnín, štúdia figúry s dôrazom na proporčnosť, detaily a výraz, štúdia portrétu s dôrazom na proporcie
Rozvoj fantázie: transpozícia prírodného princípu-vlnenie, topenie, stmievanie.., návrh vlastného písma, hudobného nástroja
Podnety z výtvarného umenia: procesuálne umenie, performancia zdokumentovaná fotograficky, interpretácie výtvarných diel
Spracovanie vybraných podnetov z iných oblastí

VÝKONOVÉ ŠTANDARDY

Žiak samostatne koncipuje a realizuje komplexnejšiu výtvarnú prácu alebo tematický súbor. Cieľavedome volí výtvarné prostriedky a médium podľa obsahu práce, prepája rôzne techniky a dokáže svoju tvorbu prezentovať, reflektovať a obhájiť.
Dokáže svojsky spracovať a interpretovať tematický alebo formálny podnet zvoleného výtvarného diela, dokáže výtvarne reagovať na podnety z oblasti hudby, literatúry, filmu, divadla, tanca, slovne vyjadria svoj výtvarný zámer

5. ročník

OBSAHOVÉ ŠTANDARDY

Rozvíjanie individuálneho výtvarného prejavu a autorskej profilácie žiaka. Samostatná práca s vybraným výtvarným médiom, tvorba vlastného alebo autorského súboru. Súčasné výtvarné tendencie, prezentácia tvorby. Formulovanie vlastného umeleckého názoru v proocese tvorby vlastného umeleckého názoru v procese tvorby vlastnéhp autorského konceptu, alebo výtvarného projektu.
Zväčšovanie detailu, posun a tvorivá manipulácia s vlastnou študijnou kresbou, kresba podľa fotografie
Rozvoj fantázie: grafické riešenie reklamy, vlastné návrhy v ľubovoľnej technike, konzultácie s učiteľom
Podnety z umenia: interpretácie vlastných vybraných štýlov
Podnety z iných oblastí: ilustrácia k rôznym formám poézie a prózy..

VÝKONOVÉ ŠTANDARDY

Žiak samostatne navrhne, rozpracuje a realizuje výtvarný projekt alebo autorský súbor. Dokáže formulovať vlastný výtvarný zámer, cielene zvoliť vhodné médium, techniku, materiál. Svoju tvorbu dokáže prezentovať, zdôvodniť a kriticky zhodnotiť.
Dokáže opísať videné výtvarné dielo, druh, médium, technika, výraz, vedia vyjadriť svoj názor na dané výtvarné dielo, zaradia výtvarné dielo do obdobia /smeru/, dokážu preniesť skúsenosti z výtvarnej výchovy do svojich spontánnych výtvarných aktivít.

Prehľad ročníkov

Prípravný ročník Spontánny detský prejav, hravé objavovanie techník, materiálov, možností, rozvoj hravej tvorivosti a senzomotorických zručností, elementárna práca s líniou, tvarom, farbou, monotypia, frotáž, spracovanie mäkkých materiálov a kartónu, hravé fantazijné dopĺňanie a vyjadrovanie prvotných predstáv

1.ročník
Základné výtvarné prostriedky, kresba, maľba, koláž, modelovanie, osvojovanie základných výtvarných vyjadrovacích prostriedkov. Zoznamovanie sa s bodom, líniou, plochou, farbou a štruktúrou. Základné techniky kresby, maľby, koláže a tvarovania v priestore. Rozvíjanie zmyslového vnímania a predstavivosti.

2.ročník
Tvar, farba, proporcie, kompozícia, grafické a priestorové techniky, rozvoj vizuálnej gramotnosti a jednoduchých kompozičných princípov. Práca s farebným kontrastom, sledovanie proporcií a tvarových vzťahov. Základy plošnej grafiky, dekoratívnych postupov a priestorového modelovania.

3.ročník
Kresba podľa skutočnosti, svetlo a tieň, priestor, grafika, modelovanie, štúdium videnej skutočnosti a objemu. Kresba a maľba podľa predlohy a pozorovania, zavedenie svetlotieňového vyjadrovania objemu, základy kompozičnej skladby a kombinovaných techník.

4. ročník
Upevňovanie techník, kompozícia, objekt, dekoratívna tvorba, výtvarný výraz. Prehlbovanie zručností o plošných a priestorových médiách, hľadanie individuálneho výrazu, orientácia v základných kategóriách a formách výtvarného umenia.

5.ročník
Štúdium tvaru, proporcie, objem, svetlo a tieň, interpretácia umenia, dôraz na štúdium proporcií, objemu, svetla a tieňa v plošnom a priestorovom zobrazení. Oboznamovanie sa s významnými dielami dejín umenia a ich výtvarná interpretácia.

6.ročník
Figúra, priestor, kompozícia, kombinované techniky, moderné umenie, štúdium ľudskej figúry, predmetu a priestorových vzťahov. Aplikácia kombinovaných techník, experimentovanie so štruktúrou a spoznávanie prúdov moderného umenia.

7.ročník
Individuálny prejav, autorská interpretácia, symbol, objekt. Výraznejší posun k individuálnemu výtvarnému mysleniu, práca s metaforou, výtvarným znakom a objektom.

8.ročník
Autorská tvorba, súčasné médiá, inštalácia, analytické študijné kreslenie reálnych motívov. Konceptuálne prepojenie tradičných študijných postupov so súčasnými médiami, formovanie vlastného estetického názoru.

9.ročník
Autorský koncept, samostatný projekt, individuálna profilácia, prezentácia a reflexia. Dospelá autorská syntéza stavajúca na vlastnom výtvarnom jazyku. Samostatná realizácia autorského projektu, vyhranenie vlastného názoru a jeho prezentácia.

9. LITERÁRNO-DRAMATICKÝ ODBOR (LDO)

1. NÁZOV VZDELÁVACIEHO ODBORU

Literárno-dramatický odbor (LDO)
Odbor patrí do systému základného umeleckého vzdelávania. Výučba prebieha prevažne skupinovou formou, pričom podľa charakteru predmetu, potrieb žiaka a možností školy sa uplatňuje aj individuálna práca, najmä pri prednese, štúdiu rolí a cielenej príprave talentovaných žiakov.

2. CHARAKTERISTIKA ODBORU

Literárno-dramatický odbor je syntetizujúci umelecký odbor, ktorý prepája dramatické, slovesné, rečové, hlasové, pohybové a prednesové činnosti. Súčasťou vzdelávania je improvizácia, dramatická hra, práca s literárnym a dramatickým textom, javiskový pohyb, práca s predmetom a bábkou, kolektívna tvorba, základy dramaturgie a primerané poznávanie dejín dramatickej tvorby.
Vzdelávanie vychádza z tvorivej činnosti žiaka. Učiteľ vytvára bezpečné podmienky na experimentovanie, hľadanie vlastných riešení, spoluprácu, reflexiu a verejnú prezentáciu. Dôraz sa kladie na proces tvorby, kultivovaný prejav, schopnosť komunikovať, vnímať partnera a niesť zodpovednosť za spoločný umelecký výsledok.
Výučba je zameraná na postupné osvojovanie:

- základov dramatickej hry, improvizácie a javiskového konania
- kultivovaného hlasového a rečového prejavu
- pohybovej kultúry, koordinácie a orientácie v priestore
- práce s literárnym a dramatickým textom
- umeleckého prednesu poézie a prózy
- tvorby postavy, dramatickej situácie, konfliktu a dialógu
- práce s predmetom, rekvizitou a bábkou
- kolektívnej a súborovej tvorby
- základov dramaturgie, autorskej tvorby a režijného myslenia
- schopnosti reflektovať vlastnú tvorbu a prijímať spätnú väzbu
- bezpečného a etického používania digitálnych nástrojov pri dokumentácii a prezentácii tvorby.

Výučba rešpektuje vek, osobnostné predpoklady, individuálne tempo rozvoja, komunikačné a pohybové možnosti žiaka, jeho tvorivé záujmy a charakter skupiny.

3. HLAVNÉ CIELE ODBORU

- rozvíjať tvorivosť, predstavivosť, fantáziu a schopnosť improvizácie
- rozvíjať kultivovaný hlasový, rečový a pohybový prejav
- viesť žiaka k vedomému používaniu tela, hlasu, reči a priestoru ako výrazových prostriedkov
- rozvíjať schopnosť vnímať partnera a spolupracovať v skupine
- budovať vzťah k literatúre, divadlu, filmu a ďalším druhom umenia
- rozvíjať schopnosť interpretovať umelecký text a vytvárať dramatické situácie
- rozvíjať schopnosť vytvárať postavu, pracovať s konfliktom, dialógom a podtextom
- rozvíjať kritické a tvorivé myslenie prostredníctvom reflexie umeleckého diela
- viesť žiaka k samostatnosti, zodpovednosti a sebareflexii
- pripravovať žiaka na primeranú verejnú prezentáciu
- podporovať talent a individuálne umelecké smerovanie žiaka
- rozvíjať digitálne a mediálne kompetencie súvisiace s umeleckou tvorbou.

4. KOMPETENCIE ŽIAKA

4.1 Dramatické a tvorivé kompetencie

vstupuje do dramatickej hry a vedome koná v dramatickej situácii
improvizuje na zadanú tému a tvorivo reaguje na partnera
chápe základné princípy postavy, cieľa, konfliktu, deja a situácie
podieľa sa na tvorbe etudy, scénického tvaru alebo inscenácie

4.2 Rečové a prednesové kompetencie

používa primeraný dych, hlas a artikuláciu
rozumie významu textu a dokáže ho interpretovať
pracuje s intonáciou, tempom, pauzou, dôrazom a podtextom
prezentuje poéziu alebo prózu primerane svojej úrovni

4.3 Pohybové kompetencie

udržiava primerané držanie tela a koordináciu
orientuje sa v priestore a reaguje na rytmus, tempo a dynamiku
využíva gesto a pohyb na charakterizáciu postavy
prepája pohyb s dramatickým významom

4.4 Sociálne a osobnostné kompetencie

spolupracuje, rešpektuje partnera a pravidlá skupiny
preberá zodpovednosť za svoju úlohu v spoločnom diele
prijíma spätnú väzbu a dokáže reflektovať vlastný výkon
primerane zvláda verejnú prezentáciu

4.5 Kultúrne a digitálne kompetencie

orientuje sa v základných pojmoch divadla, literatúry a dramatickej tvorby
primerane veku vníma historické a súčasné súvislosti umenia
využíva digitálny záznam na reflexiu a dokumentáciu tvorby
rešpektuje autorské práva, súkromie a zásady bezpečného používania digitálnych technológií

5. ORGANIZÁCIA ŠTÚDIA

Stupeň / forma	Ročníky / dĺžka	Charakter
Prípravné štúdium	najviac 2 roky	diagnostické a rozvojové
I. stupeň – 1. časť	1.–4. ročník	primárne umelecké vzdelávanie
I. stupeň – 2. časť	1.–4. ročník (zodpovedá 5.–8. roku štúdia)	nižšie sekundárne umelecké vzdelávanie
II. stupeň	1.–4. ročník	nadväzujúce umelecké vzdelávanie

Skupinové vyučovanie možno podľa platných pravidiel a organizácie školy spájať do blokov. Konkrétne skupiny, delenie hodín a organizáciu predmetov určuje škola podľa učebného plánu, personálnych a priestorových podmienok. Ročníkové osnovy sa realizujú podľa konkrétneho študijného zamerania a učebného plánu školy. Pri II. stupni sa dramatické, bábkoherecké a slovesné zameranie odlišujú

obsahom i výkonovými štandardmi; škola určí realizované zameranie a časové dotácie v samostatnom učebnom pláne.

6. PRÍPRAVNÉ ŠTÚDIUM

Oblasť	Obsah učiva	Výkonový štandard
Kontakt a skupina	zoznamovanie, pravidlá hry, osobný priestor	Žiak sa aktívne zapája do spoločnej hry a rešpektuje základné pravidlá.
Pohyb a rytmus	pohybové hry, rytmus, hra na telo, orientácia v priestore	Žiak reaguje na rytmus, zmenu tempa a jednoduchý pohybový pokyn.
Hlas a reč	zvuky, riekanky, dych, jednoduchá artikulácia	Žiak používa primeraný hlasový prejav a reprodukuje krátky text.
Improvizácia	jednoduché situácie, predmet, bábka, rozprávanie	Žiak vytvorí jednoduchú situáciu a reaguje na partnera.
Prezentácia	krátka kolektívna ukážka a reflexia	Žiak sa zapojí do spoločného výstupu a primerane pomenuje vlastný zážitok.

7. I. STUPEŇ – 1. ČASŤ

1. ročník

Oblasť	Obsah učiva	Výkonový štandard
Dramatická hra	kontakt s partnerom, pravidlá hry, jednoduché situácie	Žiak reaguje na partnera a splní jednoduchú dramatickú úlohu.
Priestor a pohyb	orientácia v priestore, držanie tela, rytmus	Žiak sa orientuje v priestore a primerane reaguje na rytmus.
Predmet a bábka	zástupná rekvizita, jednoduché oživovanie predmetu	Žiak použije predmet alebo jednoduchú bábku v krátkej etude.
Hlas a reč	dych, artikulácia, riekanky, melódia reči	Žiak zrozumiteľne reprodukuje krátky text.
Prednes	krátka poézia a próza	Žiak prednesie krátky text s porozumením.
Spolupráca	partnerská a skupinová hra	Žiak rešpektuje partnera a pravidlá skupiny.

2. ročník

Oblasť	Obsah učiva	Výkonový štandard
Dramatická hra	partnerská a skupinová hra, príbeh, charakterizácia	Žiak tvorivo rozvíja jednoduchý námet a charakterizuje postavu.

Improvizácia	situácia, reakcia na zmenu, jednoduchý konflikt	Žiak improvizuje a primerane reaguje na partnera.
Pohyb	priestorové tvary, rytmus, gesto, dynamika	Žiak využíva základné pohybové prostriedky.
Hlas a reč	dych, artikulácia, tempo, intonácia	Žiak vedome používa základné rečové prostriedky.
Prednes	význam textu, pauza, dôraz	Žiak chápe hlavnú myšlienku a používa základné výrazové prostriedky.
Prezentácia	krátka individuálna alebo skupinová ukážka	Žiak dokáže krátko prezentovať výsledok práce.

3. ročník

Oblasť	**Obsah učiva**	**Výkonový štandard**
Dramatická situácia	etuda, vzťahy postáv, cieľ, jednoduchý konflikt	Žiak vytvorí jednoduchú etudu s čitateľným cieľom postavy.
Slovesnosť	slovesná improvizácia, rozprávanie, jednoduchý dialóg	Žiak vytvorí krátky dialóg alebo rozvinie príbeh.
Pohyb	držanie tela, koordinácia, priestor, rytmus	Žiak vedomejšie používa telo a priestor.
Prednes	rozbor textu, interpretácia, dramaturgia prednesu	Žiak interpretuje primeraný text s porozumením.
Práca v súbore	spoločná etuda, synchronizácia, pravidlá tímu	Žiak spolupracuje a rešpektuje dohodnuté pravidlá.
Reflexia	jednoduché pomenovanie procesu a výsledku	Žiak dokáže pomenovať, čo sa mu darilo a čo potrebuje zlepšiť.

4. ročník

Oblasť	**Obsah učiva**	**Výkonový štandard**
Dramatika	stavba situácie, konflikt, dialóg, podtext	Žiak zvládne krátku dramatickú situáciu a pracuje s dialógom.
Slovesná tvorba	námet, príbeh, jednoduchá dramatizácia textu	Žiak uplatní vlastný tvorivý nápad a chápe základnú stavbu deja.
Pohyb	gesto, tempo, dynamika, charakterizácia	Žiak používa pohyb ako výrazový prostriedok.
Prednes	interpretácia poézie a prózy	Žiak interpretuje text s primeraným výrazom.

Súbor	spoločný dramatický tvar	Žiak plní svoju úlohu v spoločnom diele.
Verejný výkon	triedne alebo školské vystúpenie	Žiak zvládne primeranú verejnú prezentáciu.

8. I. STUPEŇ – 2. ČASŤ

1. ročník

Oblasť	Obsah učiva	Výkonový štandard
Postava	charakter, motivácia, cieľ, vzťahy	Žiak vytvorí postavu s jasným cieľom a vzťahom k partnerovi.
Improvizácia	zložitejšie situácie, konflikt, variovanie	Žiak tvorivo variuje situáciu a reaguje na zmenu.
Pohyb	dynamika, tempo, gestika, charakterizácia	Žiak používa pohyb na charakterizáciu postavy.
Prednes	poézia, próza, podtext, verejná prezentácia	Žiak pracuje s podtextom a výrazovou variabilitou.
Súbor	rozdelenie úloh, scénická disciplína	Žiak preberá zodpovednosť za svoju úlohu.

2. ročník

Oblasť	Obsah učiva	Výkonový štandard
Dramaturgia	téma, žáner, stavba tvaru	Žiak sa podieľa na dramaturgickom riešení.
Autorská tvorba	vlastný námet, dialóg, krátky text	Žiak vytvorí vlastný kratší dramatický materiál.
Scénické prostriedky	hudba, priestor, rekvizita, jednoduché svetlo	Žiak volí prostriedky primerane významu scény.
Prednes	výrazové varianty, podtext, práca s publikom	Žiak vedome mení interpretačné riešenie.
Reflexia	analýza vlastnej a skupinovej práce	Žiak dokáže vecne reflektovať tvorivý proces.

3. ročník

Oblasť	Obsah učiva	Výkonový štandard
Komplexný dramatický tvar	text, konanie, javisková situácia	Žiak aktívne spolupracuje na komplexnejšom dramatickom tvare.
Autorský prístup	adaptácia, vlastná tvorba, štylizácia	Žiak samostatne rozpracuje námet.

Režijné princípy	kompozícia, mizanscéna, rytmus scény	Žiak chápe základné režijné súvislosti.
Prednes	dramaturgia a individuálna interpretácia	Žiak vytvorí dramaturgicky premyslený prednes.
Analýza	pozorovanie a reflexia predstavenia	Žiak primerane analyzuje umelecký výkon.

4. ročník

Oblasť	**Obsah učiva**	**Výkonový štandard**
Syntéza	prepojenie dramatiky, slovesnosti, pohybu a reči	Žiak vedome prepája osvojené výrazové prostriedky.
Absolventský projekt	námet, príprava, skúšanie, prezentácia	Žiak vytvorí alebo interpretuje komplexný dramatický tvar.
Samostatnosť	vlastná príprava, tvorivé rozhodnutia	Žiak pracuje samostatne a obháji svoje tvorivé riešenia.
Verejný výkon	absolventské vystúpenie / projekt	Žiak zvládne verejnú prezentáciu primeranú svojej úrovni.
Sebareflexia	zhodnotenie procesu a výsledku	Žiak dokáže pomenovať svoj pokrok a ďalšie ciele.
Interpretácia	štýl, žáner, individuálne riešenie	Žiak vedome volí interpretačné prostriedky.
Hlas a pohyb	výraz, dynamika, hudobná dramaturgia	Žiak využíva hlas a pohyb tvorivo.
Súbor	inscenačná tvorba	Žiak aktívne spoluvytvára javiskový tvar.
Autorská a scénická tvorba	adaptácia predlohy, dramaturgia, scénické a zvukové prostriedky	Žiak pripraví autorský alebo adaptačný materiál a zdôvodní zvolené inscenačné riešenie.

10. ODBORNÉ MINIMUM – ORIENTAČNÝ PREHĽAD

Etapa	**Dramatika a tvorba**	**Hlas / prednes**	**Pohyb / súbor**
Prípravné	hra, jednoduchá situácia	zvuk, rytmus, krátky text	orientácia v priestore, skupinová hra
I/1–I/2	partner, príbeh, improvizácia	dych, artikulácia, krátky prednes	rytmus, koordinácia, gesto
I/3–I/4	etuda, konflikt, dialóg	interpretácia textu	pohybový výraz, práca v súbore

I/5–I/6	postava, dramaturgia, autorský námet	podtext, výrazová variabilita	charakterizácia, scénická disciplína
I/7–I/8	komplexný tvar, absolventský projekt	samostatný prednes	inscenačná spolupráca
II/1–II/2	tvorivá koncepcia, dramaturgia	štúdium rolí, hlasová technika	vedomá javisková práca
II/3–II/4	autorská/inscenačná tvorba	samostatná interpretácia	komplexný javiskový tvar

11. ODPORÚČANÉ OBLASTI TEXTOV A TVORBY

Konkrétny výber textov a tém sa prispôsobuje veku, vyspelosti, zloženiu skupiny, individuálnym potrebám a umeleckému zameraniu žiaka.
riekanky, detská poézia, krátka próza, ľudové a autorské rozprávky
slovenská a svetová poézia a próza primeraná veku
dramatické texty pre deti a mládež
autorské etudy, dialógy, monológy a dramatizácie
bábkové a predmetové divadlo
pohybové a neverbálne etudy
súčasná dramatická tvorba a primerané multimediálne projekty
absolventské a súborové inscenačné projekty.

12. PRÁCA V SÚBORE

Práca v súbore rozvíja schopnosť kolektívnej tvorby a zodpovednosť za spoločný umelecký výsledok.
vnímať partnera a reagovať na jeho konanie
dodržiavať pravidlá skúšobného a inscenačného procesu
prispôsobiť individuálny výkon spoločnému tvaru
pracovať s priestorom, temporytmom a javiskovou disciplínou
prevziať zodpovednosť za zverenú úlohu
reflektovať skupinový proces a výsledok
získavať skúsenosti s verejným vystupovaním.

13. HODNOTENIE ŽIAKA

Kritérium	**Hodnotí sa**
Tvorivosť	originalita, predstavivosť, schopnosť hľadať riešenia
Dramatická technika	práca v situácii, postava, konflikt, improvizácia
Hlas a reč	dych, artikulácia, intonácia, hlasová kultúra
Prednes	porozumenie textu, výraz, temporytmus, podtext
Pohyb	držanie tela, koordinácia, priestor, gesto, dynamika
Spolupráca	partnerstvo, disciplína, zodpovednosť

Samostatnosť	príprava, iniciatíva, schopnosť dokončiť úlohu
Reflexia	schopnosť pomenovať proces, prijať a využiť spätnú väzbu
Vystupovanie	primeraná istota, sústredenie a kultúra verejného prejavu

Hodnotenie je priebežné, formatívne a zohľadňuje výslednú úroveň aj individuálny pokrok žiaka. Pri tvorivých predmetoch sa celkové hodnotenie neopiera iba o jednorazový verejný výkon.

14. POSTUPOVÁ SKÚŠKA / ROČNÍKOVÁ PREZENTÁCIA

Časť	**Obsah**
Dramatická úloha	etuda, improvizácia alebo ukážka z rozpracovaného tvaru
Prednes / text	primeraný básnický alebo prozaický text, prípadne monológ
Hlas a reč	krátke dychové, artikulačné alebo hlasové zadanie podľa ročníka
Pohyb	pohybová alebo priestorová úloha primeraná ročníku
Spolupráca	účasť na skupinovej alebo súborovej ukážke
Reflexia	stručné zhodnotenie vlastnej práce
Verejný výkon	podľa organizácie školy a charakteru ročníka

Konkrétnu formu overenia možno prispôsobiť učebnému plánu, veku, charakteru skupiny a vnútorným pravidlám školy.

15. ABSOLVENTSKÝ VÝSTUP

Absolventský program má byť primeraný úrovni žiaka a jeho umeleckému zameraniu. Môže mať individuálnu alebo kolektívnu podobu.
samostatný alebo kolektívny dramatický výstup
prednes, monológ alebo dialóg
preukázanie hlasovej, rečovej a pohybovej pripravenosti
účasť na autorskom, dramaturgickom alebo inscenačnom riešení
stručná reflexia tvorivého procesu
na II. stupni podľa zamerania aj samostatný autorský alebo dramaturgický materiál.

16. VÝKONOVÝ ŠTANDARD ABSOLVENTA I. STUPŇA

používa hlas, reč a telo ako vedomé výrazové prostriedky
chápe základné princípy dramatickej situácie, konfliktu, postavy a deja
dokáže improvizovať a tvorivo reagovať na partnera
interpretuje primeraný literárny alebo dramatický text
pripraví a verejne prezentuje prednes alebo dramatický výstup
spolupracuje v súbore a rešpektuje spoločnú koncepciu
pozná základné pojmy divadelnej a literárnej tvorby primerane veku
dokáže reflektovať vlastnú prácu a prijať spätnú väzbu
používa jednoduché scénické a digitálne prostriedky primerane a bezpečne.

17. VÝKONOVÝ ŠTANDARD ABSOLVENTA II. STUPŇA

samostatne rozpracuje dramatický alebo interpretačný zámer
vedome používa dramaturgické, herecké, rečové, hlasové a pohybové prostriedky
dokáže vytvoriť alebo spoluvytvoriť komplexnejší javiskový tvar
orientuje sa v základných obdobiach a súvislostiach dramatickej tvorby
analyzuje umelecký výkon a obhajuje vlastné tvorivé rozhodnutia
preukazuje samostatnosť pri príprave roly, prednesu alebo projektu
zodpovedne spolupracuje v inscenačnom tíme
dokáže prezentovať a reflektovať absolventský projekt.

18. INKLUZÍVNE VZDELÁVANIE A SYSTÉM PODPORY

Oblasť podpory	**Možné opatrenia v LDO**
Komunikácia	jasné inštrukcie, názorné ukážky, overenie porozumenia
Sociálna interakcia	predvídateľná štruktúra, postupné zapájanie do skupiny
Pozornosť	kratšie kroky, striedanie činností, vizualizácia
Výkonový stres	bezpečné skúšanie, etapový nácvik pred publikom
Komunikačné ťažkosti	alternatívne spôsoby vyjadrenia, primerané tempo
Nadaní žiaci	rozšírené úlohy, náročnejší repertoár, individuálna príprava

Rozsah, tempo, forma zadania, spôsob skúšania a hodnotenia sa pri žiakovi s individuálnymi potrebami upravujú podľa jeho potrieb, možností školy a príslušných odborných odporúčaní.

19. DIGITÁLNA TRANSFORMÁCIA VZDELÁVANIA

digitálny záznam skúšok a predstavení na účely reflexie
základná práca s obrazom a zvukom pri dokumentácii tvorby
digitálne portfólio žiaka podľa možností školy
vyhľadávanie a overovanie informácií o divadle, literatúre a kultúre
rešpektovanie autorských práv, súkromia a súhlasov so zverejňovaním
bezpečné a etické používanie AI a ďalších digitálnych nástrojov
digitálna prezentácia školských projektov.
Digitálne nástroje nenahrádzajú živú tvorivú a sociálnu skúsenosť; slúžia najmä na dokumentáciu, reflexiu, tvorbu a komunikáciu.

20. BEZPEČNOSŤ, OCHRANA ZDRAVIA A PSYCHOHYGIENA

pred pohybovou prácou sa vykonáva primeraná rozcvička
učiteľ kontroluje bezpečnosť priestoru, rekvizít a scénických prvkov
žiaci používajú technické, svetelné a zvukové zariadenia iba podľa pokynov
hlas sa nepoužíva bolestivým alebo preťažujúcim spôsobom
pri vystúpeniach sa rešpektuje bezpečný pohyb na javisku a v zákulisí
učiteľ vytvára psychologicky bezpečné prostredie a nepoužíva ponižujúce alebo zosmiešňujúce metódy.

21. ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Učebné osnovy rozpracúvajú prípravné štúdium, obe štvorročné časti I. stupňa a štyri ročníky II. stupňa. Uplatňujú sa spolu s učebným plánom školy a príslušnými obsahovými a výkonovými štandardmi zvoleného študijného zamerania.
Konkrétny výber textov, etúd, hier, inscenačných postupov a verejných výstupov sa prispôsobuje veku, individuálnym potrebám, tempu napredovania, zloženiu skupiny, umeleckému zameraniu a možnostiam školy.
Cieľom nie je mechanické splnenie zoznamu úloh, ale postupný umelecký, osobnostný a sociálny rozvoj žiaka a dosiahnutie primeranej úrovne samostatnosti.

ŠTVORROČNÝ INDIVIDUÁLNY PLÁN
LITERÁRNO-DRAMATICKÝ ODBOR – ŽIACI S INDIVIDUÁLNYMI VZDELÁVACÍMI POTREBAMI

1. CHARAKTERISTIKA

Vzdelávanie žiaka s individuálnymi vzdelávacími potrebami vychádza z jeho schopností, potrieb a možností. Cieľom nie je mechanické porovnávanie s ostatnými žiakmi, ale vytváranie podmienok na individuálny umelecký, komunikačný, sociálny a osobnostný rozvoj.
Tempo vyučovania, rozsah učiva, spôsob zadávania úloh, náročnosť textov, forma prezentácie a hodnotenie sa prispôsobujú konkrétnemu žiakovi.

2. HLAVNÉ CIELE ŠTVORROČNÉHO PLÁNU

pozitívny vzťah k dramatickej a literárnej tvorbe
schopnosť sústrediť sa a zapojiť sa do tvorivej činnosti
rozvoj reči, hlasu, rytmu a pohybovej koordinácie
rozvoj predstavivosti a schopnosti improvizácie
schopnosť komunikovať s partnerom a pracovať v skupine
rozvoj samostatnosti, sebadôvery a sebareflexie
primeraná verejná prezentácia podľa možností žiaka.

3. ZÁSADY PRÁCE

individuálne tempo práce
názorná a zážitková výučba
krátke a jasné pokyny
časté opakovanie a upevňovanie
postup od jednoduchého k zložitejšiemu
striedanie činností podľa schopnosti sústredenia
pozitívna a konkrétna spätná väzba
rešpektovanie únavy, senzorických a komunikačných potrieb
zapájanie žiaka do výberu textu alebo tvorivej témy.

4. 1. ročník

Oblasť	Obsah učiva	Výkonový štandard
Kontakt a pravidlá	bezpečná skupina, jednoduché pravidlá	Žiak sa primerane zapája do spoločnej činnosti.
Pohyb	základná orientácia v priestore, rytmus	Žiak reaguje na jednoduchý pohybový a rytmický pokyn.
Hlas a reč	zvuk, dych, krátke slová a texty	Žiak používa hlas a reprodukuje krátky text podľa možností.
Dramatická hra	jednoduchá situácia, predmet	Žiak splní jednoduchú dramatickú úlohu.
Prezentácia	krátka ukážka	Žiak dokáže primerane prezentovať krátky výsledok.

5. 2. ročník

Oblasť	Obsah učiva	Výkonový štandard
Improvizácia	jednoduchý námet a partnerská hra	Žiak reaguje na partnera a rozvíja jednoduchý námet.
Reč	artikulácia, tempo, pauza	Žiak používa základné rečové prostriedky.
Pohyb	gesto, rytmus, koordinácia	Žiak vedomejšie používa telo.
Prednes	krátka poézia alebo próza	Žiak prednesie primeraný text.
Spolupráca	malá skupina	Žiak rešpektuje dohodnutú úlohu.

6. 3. ročník

Oblasť	Obsah učiva	Výkonový štandard
Postava	jednoduchá charakterizácia a cieľ	Žiak vytvorí jednoduchú postavu.
Situácia	vzťah, konflikt, dialóg	Žiak sa udrží v krátkej dramatickej situácii.
Prednes	význam, intonácia, dôraz	Žiak interpretuje text s porozumením podľa možností.
Pohyb	priestor, tempo, dynamika	Žiak používa pohyb ako výrazový prostriedok.
Vystúpenie	krátky individuálny alebo skupinový program	Žiak sa zapojí do verejnej prezentácie.

7. 4. ročník

Oblasť	Obsah učiva	Výkonový štandard
Tvorba	samostatnejšia etuda alebo dramatický tvar	Žiak dokončí primeranú tvorivú úlohu.
Text	prednes alebo krátky dialóg/monológ	Žiak samostatnejšie pripraví text.
Pohyb a hlas	prepojenie výrazových prostriedkov	Žiak prepája hlas, reč a pohyb podľa svojich možností.
Spolupráca	spoločný projekt	Žiak zodpovedne plní svoju úlohu.
Sebareflexia	jednoduché zhodnotenie práce	Žiak pomenuje vlastný pokrok.
Vystupovanie	verejný výkon podľa možností	Žiak prezentuje výsledok v bezpečnej a primeranej forme.

8. HODNOTENIE

Kritérium	Hodnotenie
Aktivita	primerane individuálnym možnostiam
Pokrok	hlavné kritérium
Komunikácia	podľa individuálnych možností
Hlas a reč	podľa individuálnych možností
Pohyb	podľa individuálnych možností
Tvorivosť	primerane schopnostiam žiaka
Spolupráca	podľa možností žiaka
Samostatnosť	podľa dosiahnutej úrovne
Vystupovanie	podľa schopnosti žiaka
Celkový rozvoj	rozhodujúce kritérium

Pri hodnotení sa prihliada predovšetkým na individuálny pokrok žiaka vzhľadom na jeho východiskové schopnosti a potreby.

9. INDIVIDUALIZÁCIA VZDELÁVANIA

obsah a rozsah učiva
tempo výučby
dĺžka a štruktúra aktivít
náročnosť textov a dramatických úloh
spôsob zadávania úloh
spôsob skúšania a hodnotenia
forma verejnej prezentácie

miera skupinovej alebo individuálnej práce
použitie podporných vizuálnych, komunikačných alebo digitálnych pomôcok.
Úpravy sa vykonávajú podľa individuálnych vzdelávacích potrieb žiaka a podľa príslušných odborných odporúčaní, ak sú k dispozícii.

10. ZÁVEREČNÉ HODNOTENIE ŠTVORROČNÉHO OBDOBIA

zhodnotenie individuálneho pokroku
rozvoj hlasového, rečového a pohybového prejavu
rozvoj tvorivosti a improvizácie
schopnosť komunikovať a spolupracovať
zvládnuté texty, etudy a projekty
schopnosť verejnej prezentácie
miera samostatnosti a sebareflexie.

10. ODBOR AUDIOVIZUÁLNEJ A MULTIMEDIÁLNEJ TVORBY (OAMT)
ODBOR AUDIOVIZUÁLNEJ A MULTIMEDIÁLNEJ TVORBY

CHARAKTERISTIKA UMELECKÉHO ODBORU

Odbor audiovizuálnej a multimediálnej tvorby v základnom umeleckom vzdelávaní umožňuje žiakovi lepšie poznať a chápať pravidlá fungovania „mediálneho sveta“, zmysluplne sa v ňom orientovať a selektovane využívať médiá a ich produkty podľa toho, ako kvalitne plnia svoje funkcie.
Audiovizuálna a multimediálna tvorba v základnom umeleckom vzdelávaní je tak chápaná jednak ako prostriedok (nástroj) umeleckej tvorby, ktorý je možné využívať v rôznych umeleckých odboroch, jednak ako výsledok umeleckého procesu - hotový tvar umeleckého vyjadrenia.
Cieľom výučby odboru audiovizuálnej a multimediálnej tvorby je podnietiť reflexiu žiakov nad mediálnymi obsahmi, sproblematizovať, zvýšiť ich citlivosť na využívanie určitých obsahov, naučiť žiakov vytvoriť audiovizuálny a multimediálny produkt.
Poslaním odboru audiovizuálnej a multimediálnej tvorby je zamerať sa na výchovu k médiám, ich hodnotám a obsahom. Umožniť žiakom aktívne využívať vlastnú slobodu pri výbere mediálnych produktov a uvedomovať si z toho vyplývajúcu zodpovednosť. Aktívne zapojiť žiakov do komunikačného procesu pomocou médií a s médiami a k uplatneniu svojho vlastného kreatívneho potenciálu pomocou tvorby vlastných produktov a praktickej tvorivej mediálnej práce.
Základné umelecké vzdelávanie v odbore audiovizuálnej a multimediálnej tvorby v štátnom vzdelávacom programe predstavuje súbor základných odborných informácií – súhrn principiálnych vedomosti a zručností uvedených v profile absolventa nevyhnutných pre odbor audiovizuálnej a multimediálnej tvorby, ako aj pre kvalifikované vykonávanie základných odborných činností.

Prehľad vzdelávacích oblastí:
Práca s príbehom a obrazom: Od nápadu, cez scenár a storyboard až po finálny strih.
Prepájanie výtvarného a audio-vizuálneho umenia: Využitie klasickej kresby a maľby v digitálnom prostredí (animácia, koncept art, matte painting, fotomontáž a compositing: Spájanie desiatok až stoviek reálnych fotografií (skaly, obloha, architektúra, textúry atď)).
Digitálna grafika & Postproces: Úprava fotografií, digitálna maľba, základy vektorovej grafiky, prepress a tvorba tlačovín (plagáty, obaly albumov).Photoshop-Photopea, Illustrator-Photovector, Krita, Canva
Fotografia & Kamerná tvorba: Kompozícia, svietenie v štúdiu, práca s prirodzeným svetlom, exponovanie, základy kamerového pohybu a orámovania záberu.Mirrorless / DSLR fotoaparáty, štúdiové svetlá, smartfóny
Video & Strihová skladba: Základy filmu, tvorba scenára, storyboard, nahrávanie videa, strih, farebné korekcie (color grading) a základy motion grafiky.DaVinci Resolve, Filmora, CapCut
Animácia & 3D tvorba: 2D stop-motion animácia, framet-by-frame animácia, základy 3D modelovania, textúrovanie, svietenie a render priestoru/postáv.Blender, Dragonframe, Toon Boom / Procreate
Zvukový dizajn & Zvuk pre film: Nahrávanie dialógov, tvorba ruchov (foley), výber a úprava hudobného podkladu, mix zvuku k videu.Audacity, DaVinci, free online editor...
Praktická tvorba pre realitu 21. storočia: Tvorba videoklipov, podcastov, krátkych hraných a animovaných filmov, 3D vizualizácií či grafického dizajnu pre web a tlačené médiá.
Prepojenie v rámci ZUŠ: Prírodná spolupráca s hudobným odborom (nahrávanie hudby a zvukového dizajnu do filmov) a literárno-dramatickým odborom (herci, scenáre).
Úlohou učiteľa je podnecovať žiakovo samostatné kritické usudzovanie vo vzťahu k médiám a ich produktom - reflexia, analýza, syntéza, indukcia, dedukcia, hodnotiace myslenie a tvorivo ho usmerňovať pri tvorbe vlastných audiovizuálnych diel.

V procese vyučovania využívame najmä projektové a kooperatívne vyučovanie a participatívne metódy. Využívame nimi prirodzené potreby každého človeka komunikovať s inými ľuďmi, a tak sa učiť. Medzi tieto metódy radíme: dialóg a diskusiu, situačné, či prípadové štúdie, inscenačné metódy, brainstormingové metódy.
Týmito metódami sa snažíme, aby žiak pochopil, ktoré metódy sú pre jeho učenie najefektívnejšie, dávame mu možnosť stretávať sa s čo najväčším množstvom interaktívnych metód a vedieme ho k tomu, aby si kládol otázky, ktoré mu objasnia procesuálnu stránku učenia sa.
Vytvoríme podmienky pre žiakov, aby:
- mali priestor pre vyjadrenie vlastných zážitkov, skúseností s využívaním a recipovaním médií a ich obsahov,
- sa naučili uvedomelejšie vnímať médiá vo vzťahu k vlastnému životu, chápať a predvídať mediálne skutočné ale i potenciálne vplyvy na
vlastnú osobnosť,
- si precvičovali schopnosti a zručnosti v kontakte s konkrétnymi druhmi médií a ich výstupmi (vizuálna a akustická demonštrácia, obrazová analýza, syntetická metóda, metóda tvorby modelových situácií, dramatizácia, metódy heuristického charakteru - dialogické a problémové metódy).

Podmienkou pre prijatie žiaka na štúdium v odbore audiovizuálnej a multimediálnej tvorby je úspešné absolvovanie talentovej prijímacej skúšky. Obsahom skúšky je preukázanie motivácie o tento typ vzdelávania, kultivovanosť prejavu a primerané intelektové a tvorivé kvality uchádzača.

CIELE

- upevňovať kreatívne myslenie v oblasti audiovízie a multimédií,
- rozvíjať emočnú inteligenciu prostredníctvom audiovizuálnej a multimediálnej tvorby,
- budovať hodnotový systém žiaka v masmediálnej sfére,
- prispôsobovať sa potrebám konkrétnych oblastí, zohľadňovať nové trendy vo vývoji audiovízie a multimédií,
- primerane veku rozvinúť mediálne kompetencie a kľúčové spôsobilosti v audiovizuálnej a multimediálnej tvorbe,
- vypestovať základ pre záujem o celoživotné vzdelávanie v masmediálnej sfére,
- viesť žiakov k vytvoreniu základnej dramaturgickej koncepcie spracovania témy pri rešpektovaní potrieb a možností prijímateľa,
- vybudovať základné zručnosti, nevyhnutné ku kvalitnému spracovaniu audiovizuálneho a obrazového-fotografického diela, naučiť žiakov analyzovať a reflektovať produkované audiovizuálne a fotografické diela,
- naučiť žiakov komunikovať s rôznymi účastníkmi produkčného procesu (štábom, respondentmi, divákom).

PROFIL ABSOLVENTA

Profil absolventa multimediálneho odboru ZUŠ možno prehľadne rozfázovať podľa štruktúry štúdia – od najmladších detí na I. stupni až po stredoškolákov a dospelých.
I. Stupeň základného štúdia
Určené pre žiakov mladšieho školského veku. Tvorba je zameraná na hru, objavovanie a budovanie základnej vizuálnej a digitálnej gramotnosti.

Kľúčové kompetencie a výstupy

Vizuálne vyjadrovanie: Ovláda základy kompozície, rozoznáva teplé/studené farby a dokáže nakresliť jednoduchú postavu či prostredie (fyzicky aj na digitálnom tablete).

Základy digitálnej tvorby: Vie pracovať s jednoduchým grafickým / kresliacim softvérom (napr. Krita, Photopea,....)

Práca s príbehom a pohybom: Rozumie princípu animácie (sfázovanie pohybu – napr. zoetrop, flipbook, photopea, photoshop....) a dokáže vytvoriť krátku stop-motion animáciu (napr. z plastelíny alebo papiera).

Technologické základy: Vie spravovať svoje súbory (uložiť, otvoriť, pomenovať) a bezpečne zaobchádzať s fotografickým aparátom, kamerou a PC.

Absolvent končiaci druhú časť I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy má mať vybudované základné zručnosti tak, aby vedel vytvoriť jednoduché audiovizuálne dielo, spĺňajúce základné požiadavky na kvalitu diela z oblasti dramaturgickej, obrazovej, strihovej a zvukovej. Absolvent má primerane veku chápať pravidlá fungovania „mediálneho sveta“, zmysluplne sa v ňom orientovať a selektovane využívať médiá a ich produkty podľa toho, ako kvalitne plnia svoje funkcie.

II. Stupeň základného štúdia

Určené pre žiakov staršieho školského veku. Výučba prechádza od hry k metodickejšiemu využívaniu softvéru, zámernej kompozícii a autorskej tvorbe.

Kľúčové kompetencie a výstupy

Rastrová a vektorová grafika: Samostatne kombinuje úpravu fotografií, fotobashing a vektorový dizajn (tvorba plagátov, obalov, logotypov).

Kamera a video-strih: Zvláda prácu s fotoaparátom/kamerou (expozičný trojuholník, kompozícia záberu, svietenie) a dokáže zostrihať krátky video-projekt (napr. v DaVinci Resolve alebo CapCut).

Fotoaparát a fotografia: ovláda prácu s digitálnymi zariadeniami-fotoaparát, kamera...

2D / 3D animácia: Pozná 12 základných princípov animácie, pracuje s časovou osou (timeline), kľúčovými snímkami (keyframes) a vytvára základné 3D objekty (napr. v Blenderi).

Zvuková zložka: Dokáže nahrať čistý zvuk (ruch/dialóg), upraviť ho a zosúladiť s obrazovou stopou.

Autorský zámer: Vie formulovať vlastný nápad prostredníctvom scenára a storyboardu a prezentovať ho pred triedou.

Absolvent končiaci druhú časť I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy má mať vybudované základné zručnosti tak, aby vedel vytvoriť jednoduché audiovizuálne dielo, spĺňajúce základné požiadavky na kvalitu diela z oblasti dramaturgickej, obrazovej, strihovej a zvukovej. Absolvent má primerane veku chápať pravidlá fungovania „mediálneho sveta“, zmysluplne sa v ňom orientovať a selektovane využívať médiá a ich produkty podľa toho, ako kvalitne plnia svoje funkcie.

Šúdium druhej časti I. stupňa / II. Stupeň ZUŠ

Dôraz sa kladie na profesionálne workflow, komplexný audiovizuálny výstup, osobný rukopis a prípravu portfólia na VŠ/stredné umelecké školy.

Kľúčové kompetencie a výstupy

Pokročilý postproces a VFX: Zvláda farebné korekcie (color grading), kľúčovanie pozadia (greenscreen), matte painting a základy compositingu.

Základy 3D tvorby: Ovláda základy 3D modelovania – od polygonal mesh modeling, cez textúrovanie, svietenie až po render a základy armature/riggingu pre animáciu.
Audiovizuálny projekt: Je schopný samostatne alebo v tíme zastrešiť tvorbu krátkeho filmu, dokumentu, videoklipu alebo interaktívneho konceptu (od nápadu po export produkčnej kvality).
Prezentácia a digitálne portfólio: Disponuje uceleným autorským portfóliom (ArtStation, Behance, vlastný Showreel) a vie profesionálne obhájiť svoje výtvarné a technologické riešenia.
Kamera a video-strih: Zvláda prácu s fotoaparátom/kamerou (expozičný trojuholník, kompozícia záberu, svietenie) a dokáže zostrihať krátky video-projekt (napr. v DaVinci Resolve alebo CapCut).
Fotoaparát a fotografia: ovláda prácu s digitálnymi zariadeniami-fotoaparát, kamera...
Absolvent končiaci II. stupeň základného štúdia základnej umeleckej školy alebo štúdium pre dospelých má mať vybudované základné zručnosti tak, aby vedel vytvoriť zložitejšie audiovizuálne dielo, spĺňajúce kritériá kladené na kvalitu tvorivého diela. Absolvent nadobudne zručnosti z oblasti dramaturgickej, obrazovej, strihovej a zvukovej.

Absolvent II. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy má:
- upevnenú prácu so zložitejšou témou, selekciou informácií a ovláda tvorbu náročnejšieho scenára a komentára,
- ovláda prácu s digitálnym audiovizuálnymi zariadeniami, prácu s počítačom, strihovými, zvukovými softvérmi a softvérmi pre tvorbu
grafiky a animácie,
- zvládnuté účinné techniky celoživotného učenia sa pre rozvíjanie spôsobilostí. Váži si seba aj druhých ľudí, je spôsobilý ústretovo
komunikovať a spolupracovať, je vnímavý k potrebám iných,
- vedieť používať odborný jazyk, má základné teoretické poznatky z dejín filmu, tlače, rozhlasu a televízie, prostredníctvom ktorého komunikuje,
- má schopnosť logicky uvažovať, ovláda terminológiu a gramotnosť podľa učebných osnov, je schopný analyzovať a interpretovať
informácie sprostredkované médiami a prehodnotiť ich účinok na seba, na diváka, poslucháča,
- má prehľad o historickom vývoji médií, je schopný samostatne získavať, spracovať a vyhodnotiť informácie,
- ovládať techniku umeleckej tvorby (alebo interpretácie) na vekovo primeranej úrovni v súlade s učebnými osnovami a individuálnymi dispozíciami,
- dokáže tvoriť pre tlačové, internetové, rozhlasové a televízne médiá,
- absolvent je dostatočne adaptabilný aj v príbuzných odboroch, schopný aplikovať nadobudnuté vedomosti a zručnosti pri samostatnom riešení tvorivých problémov, cieľavedome, rozvážne a rozhodne konať. Je schopný pracovať v tíme, vie sa aktívne podieľať na organizácii a riadení pracoviska, sústavne sa vzdelávať, trvalo sa zaujímať o vývoj v oblasti masmédií, ovládať dôležité manuálne zručnosti, konať v súlade s právnymi normami spoločnosti, zásadami vlastenectva, humanizmu a demokracie. Je schopný v práci uplatňovať moderné metódy, technológie a štýl práce, logické myslenie, samostatnosť, zodpovednosť a tvorivú iniciatívu,
- poznať technologické princípy činnosti a obsluhu audiovizuálnych zariadení a systémov a problematiku technického spracovania programového materiálu, v oblasti programovej tvorby poznať súčasné umelecké smery v kinematografii i televízii a pozná hlavné zásady umelecko-tvorivej
činnosti,
- má byť pripravený na ďalšie štúdium, najmä v študovanom a v príbuzných študijných odboroch.

Požadované vedomosti v odbore audiovizuálnej a multimediálnej tvorby v základnom umeleckom vzdelávaní

Absolvent má poznať:

- základné princípy masmediálnej tvorby,
- tvorivé písanie, žánre v médiách,
- moderovanie a prácu s respondentom v masmédiách,
- filmovú reč,
- základy fotografických techník,
- základ dejín umenia, tlače, televízie, rozhlasu a filmu,
- princípy zobrazovacích metód, ktoré sa dajú uplatniť v animačnej tvorbe a počítačovej animácii,
- použitie odbornej terminológie v masmédiách,
- princípy televíznej a zvukovej techniky,
- základné prvky výtvarného jazyka,
- organizáciu a riadenie tvorby a výroby v masmédiách,
- zásady bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, hygieny práce, tvorby a ochrany životného prostredia.

Požadované zručnosti v odbore audiovizuálnej a multimediálnej tvorby v základnom umeleckom vzdelávaní

Absolvent vie:

- vytvoriť jednoduché audiovizuálne dielo od námetu po ozvučenie a uloženie na nosič,
- vhodným spôsobom získavať, analyzovať a využívať informácie pre svoju činnosť,
- využívať výpočtovú techniku,
- spracovať audio a video sekvencie a včleniť ich do digitálnych médií,
- spájať textové, obrazové a zvukové sekvencie,
- pracovať s digitálnym fotoaparátom a kamerou, používať jej príslušenstvo pri dodržiavaní všetkých zásad bezpečnosti,
- ovládať princípy strihovej skladby, zábery, veľkosti záberov, jazdu, nájazd, odjazd,
- zvoliť primeraný softvér pre riešenie danej úlohy,
- jasne formulovať výtvarnú myšlienku vrátane jej slovného a grafického vyjadrenia,
- pozorovať, analyzovať a hodnotiť výtvarné návrhy z hľadiska technologického, funkčného, estetického a ekonomického,
- aplikovať nové technické a technologické poznatky v masmediálnej a audiovizuálnej tvorbe,
- zabezpečovať ochranu zverených prostriedkov pred odcudzením, poškodením a zničením, zabraňovať škodám,
- poskytnúť pomoc pri úrazoch a náhlom ochorení a zabezpečiť ďalšie príslušné opatrenia.

Požadované osobnostné predpoklady, vlastnosti a schopnosti

Absolvent má:

- empatické, tolerantné a prosociálne správanie,
- aktívny záujem o kultúru, masmédiá a spoločenský život,
- schopnosť byť komunikatívny, priateľský,
- potrebnú dávku trpezlivosti, vytrvalosti a flexibility,
- schopnosť spolupracovať, byť spoľahlivý, presný, má primeranú sebareflexiu, sebadisciplínu, diskrétnosť a zodpovednosť,
- schopnosť myslieť v súvislostiach,
- zodpovednosť za svoje správanie a konanie,

- pozitívny vzťah k životnému prostrediu,
- kultivované vystupovanie a správanie.

PRÍPRAVNÁ AUDIOVIZUÁLNA A MULTIMEDIÁLNA TVORBA

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD
Prípravné štúdium
Pozn.: Žiak bude prijatý do prípravného štúdia ak neabsolvoval výtvarný odbor ISCED 1B základnej umeleckej školy Žiak ktorý je absolventom výtvarného odboru ISCED 1B základnej umeleckej školy môže byť prijatý do 1. ročníka ISCED 2B základnej umeleckej školy odboru audiovizuálna a multimediálna tvorba bez talentových skúšok a nemusí absolvovať prípravné štúdium.
Žiak bude do prípravného štúdia odboru audiovizuálna a multimediálna tvorba prijatý na základe talentových skúšok, kde musí prejaviť základné zručnosti digitálneho „sveta“ – prihlásiť sa do e-mailu, vedieť zapnúť PC atď. a vôľu odbor navštevovať.

Žiaci po ukončení prípravného štúdia

Výkonový štandard
- poznajú základné princípy masmediálnej tvorby,
- poznajú základy práce s digitálnymi zariadeniami a softvérom,
- demonštrujú svoju kreativitu v audiovizuálnej a multimediálnej oblasti,
- používajú priestor, perspektívu, kompozíciu, účinky svetla a tieňa pre kvalitnú prípravu záznamu a dotvorenie vizuálneho zážitku, vnemu,.
- Storyboard, fotopríbeh.

Obsahový štandard
Práca s témou, tvorba scenára: orientácia pri práci s informáciami,
základné spracovanie témy.
Práca s kamerou: základná orientácia technológie v oblasti obrazovej
tvorby - v rozsahu stanovenom učebnými osnovami.
Práca so zvukom: základná orientácia technológie v oblasti zvukovej
tvorby – v rozsahu stanovenom učebnými osnovami.
Práca so strihom: základná orientácia technológie v oblasti strihovej
tvorby – v rozsahu stanovenom učebnými osnovami.
Požiadavky na overenie spôsobilosti postupu do 1. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia:

AUDIOVIZUÁLNA A MULTIMEDIÁLNA TVORBA
DRUHÁ ČASŤ I. stupňa základného štúdia - nižšieho sekundárneho umeleckého vzdelávania (ISCED 2 B)

Žiaci po ukončení 1. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia:
Výkonový štandard
- zvládnu výber jednoduchej témy na spracovanie,
- pripravia tému na audiovizuálne spracovanie,
- vytvoria bodový scenár,
- rozpracujú zvolenú tému do scenáristickej podoby,

- vyberú kompetentných respondentov,
- vytvoria jednoduchý audiovizuálny produkt – reportáž,
- postprodukčne spracujú nakrútený materiál,
- zvolia vhodnú technológiu na výrobu audiovizuálneho diela,
- vedú jednoduchý rozhovor s respondentom,
- spracujú reklamu na zadanú tému
- nafotografujú materiál na zadanú tému.

Obsahový štandard
Práca s témou, tvorba scenára: základné pravidlá práce s informáciou pri tvorbe audiovizuálneho diela.
Dramaturgická výstavba audiovizuálneho príspevku.
Práca s kamerou: základy snímania a práce s kamerou.
Práca so zvukom: základné pravidlá práce so zvukom.
Práca so strihom: základné zásady strihovej skladby.
Základné zásady vedenia rozhovoru s respondentom.
Práca s fotoaparátom a následná postprodukcia.

Žiaci po ukončení 2. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia:
Výkonový štandard

- spracujú tému do jednoduchého scenára,
- vytvoria jednoduchý program podľa pripraveného scenára,
- postrihajú nakrútený materiál do kompaktného celku,
- spracujú materiál z hľadiska trikov, hudobnej zložky a textov,
- zvolia vhodný softvér na postprodukciu diela,
- interpretujú texty rôznych žánrov,
- tvoria komentáre k rôznym audiovizuálnym žánrom,
- Vedia pracovať s fotoaparátom a následne zvládnu postprodukciu

Obsahový štandard
Práca s témou, tvorba scenára: dramaturgická výstavba
audiovizuálneho diela, písanie scenára.
Práca s kamerou a fotoaparátom : svietenie a snímanie kamerou a fotoaparátom v interiéri a v exteriéri.
Práca so zvukom: základné pravidlá práce so zvukom (zostrih
synchrónnych výpovedí, práca s reálnymi ruchmi (využitie,vypustenie).
Práca so strihom: strihová skladba – organizácia nakrúteného materiálu s ohľadom na jednoduchý tvorivý zámer, skladba na základe kompozičných hľadísk, svetelných pomerov, vnútroobrazový pohyb a pohyb kamery).

Žiaci po ukončení 3. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia:
Výkonový štandard

- spracujú náročnejšiu tému do scenára,
- nakrútia program podľa pripraveného scenára,
- pracujú v postprodukcii s rôznym typom materiálu,
- dotvoria materiál z hľadiska trikov, hudobnej zložky a načítania textov,

- vedú rozhovor s viacerými respondentmi súčasne,
- zvládnu prácu s fotoaparátom a kamerou+ následná postprodukcia

Obsahový štandard
Práca s témou, tvorba scenára: scenár audiovizuálneho diela s dlhším časovým rozsahom.
Práca s kamerou: skladobné myslenie pri snímaní záberov.
Práca so zvukom: práca s hudobnou zložkou audiovizuálneho diela.
Práca so strihom: strihová skladba – tvorivé možnosti a obmedzenia, sekvenčný zostrih, možnosti nelineárneho strihu. Práca s trikmi.
Práca s fotoaparátom a kamerou a následná postprodukcia

Žiaci po ukončení 4. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia:
Výkonový štandard

- spracujú náročnú, alebo viackomponentovú tému do scenára,
- dokážu viesť diskusiu,
- nakrútia program podľa pripraveného technického scenára,
- tvorivo pracujú v postprodukcii s rôznym typom materiálu,
- dotvoria materiál z hľadiska animácií, hudobnej zložky a textov,
- svoje dielo recenzujú (slovne, alebo textom).
- zvládnu prácu s fotoaparátom a kamerou+ následná postprodukcia

Obsahový štandard
Práca s témou, tvorba scenára: scenár audiovizuálneho diela s dlhším časovým rozsahom a zložitejšou skladbou. Vedenie diskusie.
Práca s kamerou: skladobné myslenie pri snímaní záberov.
Práca so zvukom: tvorivá práca so všetkými zvukovými zložkami audiovizuálneho diela.
Práca so strihom: organizácia nakrúteného materiálu s ohľadom na zložitejší tvorivý zámer, skladba na základe kompozičných hľadísk, svetelných pomerov, vnútroobrazový pohyb a pohyb kamery).
Animácia audiovizuálneho diela.

Záverečná skúška
Žiak dokáže samostatne vytvoriť:
- spravodajský šot v rozsahu 1 minúty,
- krátke skladobne jednoduchšie audiovizuálne dielo do 5 minút,
- skladobne jednoduchšie audiovizuálne dielo v rozsahu do 10 minút.
- fotografické portfólio na danú tému
- video portfólio na danú tému

II. STUPEŇ ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA A ŠTÚDIUM PRE DOSPELÝCH

Žiaci po ukončení 1. ročníka II. stupňa základného štúdia:

- **Výkonový štandard**
- zvolia si náročnejšiu tému na spracovanie,
- získajú k téme potrebné informácie podľa zásad etiky
- pripravia si zložitejšiu tému na audiovizuálne spracovanie,
- napíšu si bodový scenár,
- vytvoria si audiovizuálny produkt – reportáž,
- vytvoria si fotografický produkt – reportáž
- postprodukčne spracujú nakrútený materiál
- postprodukčne spracujú nafotografovaný materiál
- spracujú titulkové sekvencie,
- načítajú autorský komentár k audiovizuálnemu dielu.

Obsahový štandard
Základné pravidlá práce s informáciou pri tvorbe audiovizuálneho diela.
Dramaturgická výstavba audiovizuálneho príspevku..
Základy snímania a práce s kamerou.
Základy snímania a práce s fotoaparátom.
Základné pravidlá práce so zvukom.
Základné zásady strihovej skladby.
Základné pravidlá interpretácie textov.

Žiaci po ukončení 2. ročníka II. stupňa základného štúdia:
Výkonový štandard

- spracujú tému do jednoduchého scenára,
- nakrútia program podľa pripraveného scenára,
- postrihajú nakrútený materiál do kompaktného celku,
- dotvoria materiál z hľadiska trikov, hudobnej zložky a načítania textov,
- interpretujú vhodné autorské texty vo vzťahu k obrazovej zložke audiovizuálneho diela.
- nafotografujú zložitý portrét s zložitejšou postprodukciou

Obsahový štandard
Dramaturgická výstavba audiovizuálneho diela, písanie scenára.
Svietenie a snímanie kamerou v interiéri a v exteriéri.
Pravidlá práce so zvukom (zostrih synchrónnych výpovedí, práca s reálnymi ruchmi (využitie, vypustenie), práca s hudbou.
Strihová skladba – organizácia nakrúteného materiálu s ohľadom na tvorivý zámer, skladba na základe kompozičných hľadísk, svetelných pomerov, vnútro obrazový pohyb a pohyb kamery), čas a dĺžka záberov, triky, jednoduchá animácia.
Interpretácia textov rôznych žánrov a nálad, krátke moderátorské vstupy.

Fotografovanie portrétov a realizácia postprodukcie.

Žiaci po ukončení 3. ročníka II. stupňa základného štúdia:
Výkonový štandard

- spracujú náročnejšiu tému do scenára,
- nakrútia program podľa pripraveného technického scenára,
- tvorivo vedú diskusiu,
- pracujú v postprodukcii s rôznym typom materiálu,
- dotvoria materiál z hľadiska trikov, hudobnej zložky, moderovania a načítania textov rôznych nálad a žánrov.
- zvládnu spracovať nafotografovaný materiál - reportážna foto., štúdiová foto. na zadanú tému

Obsahový štandard
Scenár audiovizuálneho diela s dlhším časovým rozsahom.
Vedenie diskusie.
Skladobné myslenie pri snímaní záberov.
Práca s hudobnou zložkou audiovizuálneho diela.
Strihová skladba – tvorivé možnosti a obmedzenia, sekvenčný zostrih,
možnosti nelineárneho strihu.
Moderovanie náročnejších tvorivých celkov.
Fotografovanie náročnejších tém a postprodukcia.

Žiaci po ukončení 4. ročníka II. stupňa základného štúdia:
Výkonový štandard

- spracujú náročnú, alebo viackomponentovú tému do scenára,
- nakrútia zložitejší program podľa pripraveného technického scenára,
- vedú tvorivú a fundovanú diskusiu,
- tvorivo pracujú v postprodukcii s rôznym typom materiálu,
- vytvoria jednoduchú animáciu,
- vedia vymodelovať 3D objekty
- vytvoria zvukovú postprodukciu audiovizuálneho diela,
- kriticky posúdia audiovizuálne dielo.
- zvládnu spracovať nafotografovaný materiál - reportážna foto., štúdiová foto. na zadanú tému

Obsahový štandard
Scenár audiovizuálneho diela s dlhším časovým rozsahom
a komplikovanejšou štruktúrou.
Vedenie tvorivej a investigatívnej diskusie.
Skladobné myslenie pri snímaní záberov.
Tvorivá práca so všetkými zvukovými zložkami audiovizuálneho
diela.
Zložitejšia strihová skladba, vizuálne efekty. Animácia.
Študijno-rozborová činnosť, analýza- syntéza.

Záverečná skúška:
Žiak dokáže samostatne vytvoriť:
- šot v rozsahu 1 a pol minúty a reportáž v rozsahu do 3 – 5minút,
- audiovizuálne dielo v rozsahu do 15 minút,
- audiovizuálne dielo s náročnejšou skladbou v rozsahu do 30 minút.
- fotografické portfólio na danú tému
- video portfólio na danú tému

11. ZBOROVÝ SPEV

Zborový spev - hudobný odbor

1 Charakteristika predmetu

Zborový spev rozvíja hlasové, sluchové, rytmické a interpretačné schopnosti žiakov prostredníctvom spoločného muzicírovania. Spája kultivovaný spevácky prejav s počúvaním ostatných, reakciou na dirigenta a zodpovednosťou za spoločný umelecký výsledok. Základom je primeraná hlasová príprava, radosť zo spevu a bezpečné prostredie, v ktorom môže každý žiak napredovať.
Osnovy vychádzajú z predložených tematických plánov zborového spevu. Ich témy sú usporiadané do dlhodobého programu: hlasová technika, intonácia a harmónia, zborová súhra, interpretácia, tvorivosť, koncertná prax a sociálny a kultúrny význam zboru. Repertoár sa priebežne obmieňa podľa úrovne a záujmov žiakov i potrieb školy.

2 Hlavné ciele

Osvojovať si správny spevácky postoj, primeranú dychovú koordináciu, mäkké nasadenie tónu a zrozumiteľnú výslovnosť.
Rozvíjať čistú intonáciu, rytmickú presnosť, harmonický sluch a orientáciu v zborovom parte.
Viesť k spoločným nástupom, jednotnému frázovaniu, dynamike a vnímavej reakcii na dirigentské gestá.
Interpretovať text a hudbu s porozumením ich obsahu, charakteru a štýlu.
Podporovať tvorivosť, spoluúčasť na výbere repertoáru a spoluprácu s inštrumentálnymi telesami.
Rozvíjať empatiu, rešpekt, zodpovednosť a schopnosť vecne komunikovať pri spoločnej práci.

3 Organizácia vyučovania

Výučba prebieha kolektívne, podľa potreby aj po hlasových skupinách. Škola môže vytvoriť mladší a starší zbor alebo skupiny podľa hlasovej a hudobnej pripravenosti. Zaradenie do skupiny sa neodvodzuje iba od veku alebo ročníka. Týždennú časovú dotáciu, zaradenie predmetu a súvisiace predmety určí učebný plán školy.
Dokument tvorí predmetovú súčasť ŠkVP. Pri samostatnom študijnom zameraní Zborový spev ho škola používa spolu s učebným plánom a osnovami ostatných predpísaných predmetov.

4 Obsahové oblasti a spoločné štandardy

Oblasť a obsah	Očakávaný výkon primerane úrovni
Hlasová príprava: postoj, uvoľnenie, pokojný nádych, regulovaný výdych, mäkký tón, artikulácia.	Žiak používa dohodnuté spevácke návyky, spieva v primeranej polohe a vyslovuje zrozumiteľne.

Oblasť a obsah	Očakávaný výkon primerane úrovni
Sluch a intonácia: rozlišovanie výšky tónov, melodická ozvena, intervaly, stupnicové postupy, kvintakord.	Rozpozná vyšší a nižší tón, zopakuje model a postupne udrží svoj hlas v súzvuku.
Rytmus a zápis: pulz, metrum, hodnoty, pomlčky, tempo, opakovanie, sledovanie partu.	Dodrží rytmus a pomlčky, nájde svoje miesto v parte a využije jednoduché poznatky z hudobnej náuky.
Súhra: dirigentské gestá, nádych, nástup, spoločné ukončenie, unisono, kánon, viachlas.	Reaguje na vedenie zboru, počúva okolité hlasy a prispôsobí hlasitosť skupine.
Výraz: význam textu, fráza, dynamika, crescendo, decrescendo, agogika a štýl.	Vysvetlí obsah piesne a vyjadrí ho dohodnutými hudobnými prostriedkami.
Tvorivosť: rytmická a melodická odpoveď, ostinato, jednoduchá harmonizácia, pohyb.	Vytvorí alebo obmení krátky motív, zapojí sa do tvorivej úlohy a rešpektuje spoločný zámer.
Kultúra a komunita: história zborov, ľudové tradície, autori, rôzne kultúry, význam vystúpení.	Primerane veku uvedie súvislosť medzi repertoárom a kultúrou a vysvetlí význam spoločného vystúpenia.
Spolupráca: pravidlá, počúvanie, rešpekt, riešenie nezhôd, spätná väzba.	Pripravuje sa na skúšku, komunikuje bez zosmiešňovania a pomáha vytvárať spolupracujúce prostredie.

5 Metódy a formy práce

Uplatňovať napodobňovanie hlasového modelu, sluchový a notový nácvik, rytmizáciu textu, deklamáciu, spev po frázach a hlasoch, nácvik s klavírom aj bez neho a spoločné počúvanie. Novú skladbu najskôr priblížiť obsahom a charakterom, vysvetliť text, precvičiť problematické rytmy a intervaly a následne spojiť hlasy.

Hodinu členiť na hlasové a dychové rozohriatie, intonačno-rytmickú prípravu, nácvik repertoáru a krátku reflexiu. Transpozície hlasových modelov používať iba v pohodlnej polohe. Pohyb a scénické prvky zaradiť tak, aby podporovali hudobný výraz a nenarúšali spevácku techniku.

6 Prípravná úroveň a prvá časť I. stupňa

Prípravná úroveň

Zoznámiť žiaka so skupinovým spevom pomocou hier, riekaniek a krátkych piesní. Rozvíjať rozlišovanie výšky tónu, pulz, pozornosť a reakciu na jednoduchý signál. Žiak zopakuje krátky hlasový model, zapojí sa do jednohlasu a spoločne začne a skončí. Táto úroveň sa realizuje v rozsahu, ktorý umožňuje učebný plán školy.

1. ročník

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Postoj a dych; prirodzená hlasová poloha; krátke rytmické a melodické ozveny.	Žiak zopakuje jednoduchý model bez hlasového tlaku a drží základný pulz.

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Jednohlasné piesne; zrozumiteľný text; základné gesto nástupu a ukončenia.	Spieva jednoduchú pieseň so skupinou, reaguje na signál a dodrží spoločný záver.

2. ročník

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Upevnenie hlasových návykov; spevné frázy, rovnomerný výdych, výslovnosť samohlások a spoluhlások.	Žiak zaspieva krátku frázu s dohodnutým nádychom a zrozumiteľným textom.
Jednohlas, jednoduché ostinato, príprava kánonu, piano a forte, opakovanie v zápise.	Sleduje svoj part alebo model, odlíši dynamiku a s podporou udrží opakovaný motív.

3. ročník

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Melodické postupy a intervalové modely; rytmické kombinácie; orientácia v zborovom parte.	Žiak zaspieva nacvičený intonačný model a sleduje rytmus a priebeh svojho hlasu.
Kánon a jednoduchý dvojhlas podľa úrovne; fráza, dynamický oblúk a charakter textu.	Udrží nacvičený hlas v skupine, počúva druhý hlas a vyjadrí náladu piesne.

4. ročník

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Syntéza speváckych návykov; intonácia v dur a mol v primeranom rozsahu; základná orientácia v partitúre.	Žiak použije osvojenú techniku a predvedie svoj nacvičený part.
Piesne odlišného charakteru, reakcia na dirigenta, koncertný výstup a reflexia.	Zaspieva hlavnú melódiu skladby, reaguje na gestá a kultivovane sa zapojí do vystúpenia.

7 Druhá časť I. stupňa

Ťažiskom je samostatnejšia orientácia v parte, stabilnejší viachlas, kultivovaná interpretácia a zodpovednosť pri spoločnej príprave. Hlasové rozdelenie a rozsah sa priebežne prispôsobujú vývoju žiakov.

1. ročník

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Hlasová koordinácia, intonačné modely v dur a mol; presnejšia práca s rytmom a textom.	Žiak zaspieva nacvičené modely, dodrží rytmus a uplatní mäkké nasadenie tónu.

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Dvojhlas, kánon, základná dynamika a frázovanie; význam vlastného hlasu.	Udrží svoj part s hlasovou skupinou a prispôsobí hlasitosť spoločnému zvuku.

2. ročník

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Harmonický sluch, akordické modely, čítanie ľahkých úsekov z listu s oporou.	Žiak sluchovo kontroluje svoj hlas a s podporou zaspieva jednoduchý nový úsek.
Fermáta, dynamická zmena, agogika, nácvik jednoduchej skladby a cappella.	Reaguje na gestá nádychu, fermáty a ukončenia a udrží nacvičený hlas bez sprievodu.

3. ročník

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Viachlas podľa obsadenia; zborové dýchanie; výraz, štýl a výslovnosť textu.	Žiak dodrží dohodnutý dychový plán a podieľa sa na vyrovnanom zvuku hlasovej skupiny.
Tvorivá práca, jednoduchá harmonizácia, porovnávanie interpretácií; spolupráca s nástrojmi.	Navrhne jednoduché výrazové riešenie a zosúladí spev s dirigentom a sprievodom.

4. ročník

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Upevnenie hlasových a intonačných zručností; samostatnejšia príprava partu; rôzne žánre.	Žiak ovláda nacvičený part, rozpozná jeho problémové miesto a cielene ho precvičí.
Repertoár na ukončenie etapy, spev základnej melódie a elementárny dvojhlas; reflexia vystúpenia.	Zaspieva hlavnú melódiu aj svoj hlas v jednoduchom dvojhlase a zhodnotí konkrétny aspekt súhry.

Profil na konci I. stupňa
Žiak kultivovane používa svoj hlas, pozná zásady hlasovej hygieny, reaguje na dirigenta a orientuje sa v nacvičenom parte. Aktívne počúva, zvládne primeraný viachlas a vyjadrí charakter skladby. Zodpovedne spolupracuje a využíva poznatky z hudobnej náuky pri praktickom speve.

8 Druhý stupeň
Rozvíjať samostatnosť pri príprave a interpretácii, pohotovú reakciu na dirigenta, štýlové rozlišovanie a tvorivý prínos žiaka. Technickú náročnosť zvyšovať v súlade s hlasovou vyspelosťou a reálnym obsadením zboru.

1. ročník

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Upevnenie techniky a dychovej koordinácie; intonačné modely, mäkký tón, artikulácia.	Žiak vedome uplatní spevácke návyky a zvolí primeraný spôsob prípravy problematickej frázy.
Viachlas a orientácia v partitúre; hudobné obdobia a charakter skladieb.	Udrží svoj hlas a pomenuje základný charakter a štýlové znaky študovaného diela.

2. ročník

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Intonačné a rytmické problémy repertoáru; ľahké čítanie z listu; harmonické cítenie.	Žiak pripraví zadaný úsek partu a s primeranou oporou číta jednoduchý nový zápis.
Agogika, dynamická škála, fermáta, fráza, a cappella a spev so sprievodom.	Pohotovo reaguje na vedenie zboru a zachová svoj hlas pri tempovej alebo dynamickej zmene.

3. ročník

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Zborové dýchanie, súhra viacerých hlasov; text v pôvodnom jazyku podľa repertoáru.	Žiak dodrží dohodnuté miesta nádychu a výslovnosť a počúva súzvuk celého zboru.
Návrhy dramaturgie, tvorivé úlohy, spolupráca s inštrumentálnym telesom a reflexia.	Zdôvodní návrh skladby alebo interpretačného riešenia a spolupracuje na jeho overení.

4. ročník

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Samostatné upevnenie partu; technická a výrazová príprava záverečného programu.	Žiak spoľahlivo ovláda svoj part a uplatňuje intonáciu, rytmus, text a výraz v spoločnom celku.
Koncertná prezentácia, rozbor vlastného výkonu a ďalšie možnosti zborového pôsobenia.	Kultivovane interpretuje program a vecne zhodnotí svoju prípravu aj výsledok zboru.

Profil na konci II. stupňa
Žiak samostatnejšie študuje svoj part, pružne reaguje na dirigenta, orientuje sa v repertoári viacerých štýlov a využíva hlas primerane svojim možnostiam. Dokáže spolupracovať na tvorivých úlohách a pokračovať v amatérskom alebo inom primeranom zborovom zoskupení.

9 Repertoár a koncertná prax
Zaraďovať slovenské i zahraničné ľudové piesne, detské piesne, klasickú a súčasnú zborovú tvorbu a vhodné úpravy populárnej hudby. Kombinovať rôzny charakter, tempo a výraz. Náročnosť určovať podľa rozsahu, polohy hlasov, textu, rytmu a počtu samostatných hlasov. Konkrétne skladby patria do priebežných plánov učiteľa.
Podľa predložených tematických plánov možno prípravu spojiť s výročím školy, koncertom zborovej tvorby, spoluprácou s ďalšími zbormi, vianočnými koncertmi, podujatím Vokálna jar, zborovou súťažou, Dňom matiek a záverečným koncertom v Kysuckom Novom Meste. Ide o možnosti uplatnenia repertoáru; uskutočnenie sa riadi aktuálnym plánom školy.
Spolupracovať s klavírom, gitarou, sláčikovým telesom alebo perkusiami. Pri skúške v koncertnom priestore overiť rozostavenie, vzájomnú počuteľnosť a vyváženie zboru so sprievodom. Akustické podmienky riešiť úpravou rozostavenia a dynamiky, nie prekrikovaním nástrojov.

10 Hlasové skupiny a hlasová hygiena
Žiakov oboznámiť s pojmami soprán, alt, tenor a bas na primeraných ukážkach. Detský zbor deliť na hlasy podľa aktuálneho rozsahu, pohodlnej polohy a sluchovej pripravenosti. Štvorhlasné obsadenie SATB nevyžadovať automaticky; tenorové a basové party využívať iba pri zodpovedajúcom hlasovom obsadení.
Pestovať pokojný, nehlučný nádych a plynulý kontrolovaný výdych bez kŕčovitého zadržiavania dychu. Rozospievanie viesť postupne a bez tlaku. Hlasový rozsah nerozširovať násilím. Pri hlasovej indispozícii spev obmedziť alebo vynechať; žiaka možno zapojiť počúvaním, sledovaním partu alebo rytmickou úlohou. V období hlasových zmien upravovať part a nároky individuálne.

11 Podpora a sociálno-emocionálny rozvoj
Poskytovať viac opakovania, názorný model, nácvik v menšej skupine a ľahší hlas, ak to žiak potrebuje. Neistého speváka podporiť spoľahlivým spoluhráčom a jasnými orientačnými bodmi. Diferenciácia má umožniť plnohodnotné zapojenie, postupné osamostatnenie a primeraný pokrok.
Pestovať aktívne počúvanie, rešpektovanie rozdielov a vyjadrovanie názoru bez ubližovania. Nezhody riešiť pokojne a vecne. Učiť žiakov prijať korekciu, požiadať o pomoc, oceniť konkrétny prínos spoluhráča a niesť zodpovednosť za prípravu. Zbor chápať aj ako priestor kultúrnej výmeny a účasti na živote komunity.

12 Hodnotenie a overovanie výsledkov
Hodnotiť priebežne dosiahnuté zručnosti aj individuálny pokrok. Podkladom je práca na skúške, pripravenosť partu, samostatná alebo skupinová ukážka a spoločná prezentácia. Hodnotenie sa neopiera iba o hlasovú dispozíciu, hlasitosť či jednorazový koncertný výkon.

Kritérium	Pozorovateľný prejav
Hlasová technika	Primeraná poloha, uvoľnenie, dych, mäkký tón a zrozumiteľná artikulácia.
Intonácia a rytmus	Presnosť nacvičeného hlasu, pulz, rytmické hodnoty a pomlčky.
Zborová súhra	Reakcia na gestá, spoločný nástup a záver, počúvanie a vyváženie hlasov.
Interpretácia	Porozumenie textu, fráza, dynamika, charakter a štýl skladby.

Kritérium	Pozorovateľný prejav
Príprava a spolupráca	Zvládnutie zadania, orientácia v parte, sústredenie a konštruktívna komunikácia.

Overenie na konci etáp
Pri samostatnom študijnom zameraní rešpektovať požiadavky príslušného štandardu: na konci prvej časti I. stupňa intonačné cvičenia v dur a mol, overenie nacvičeného partu a spev základnej melódie zborovej piesne; na konci druhej časti I. stupňa a II. stupňa aj zvládnutie elementárneho dvojhlasu. Konkrétny rozsah a organizáciu určí škola podľa učebného plánu a pravidiel hodnotenia.
Ak je zborový spev kolektívnym predmetom žiaka iného študijného zamerania, overenie sa viaže na jeho zaradenie v učebnom pláne; uvedené osnovy samy nezavádzajú ďalšiu absolventskú skúšku. Koncert slúži na prezentáciu spoločnej práce.

12. HUSĽOVÝ SÚBOR

Cieľová skupina: 3.ročník I. časti – 4. ročník II. časti štúdia ZUŠ

2. CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet Hra v husľovom súbore je organickou súčasťou umeleckého vzdelávania v hudobnom odbore ZUŠ. Jeho hlavným poslaním je rozvíjať u žiakov schopnosť kolektívneho muzicírovania, počúvania spoluhráčov a estetického vnímania viac hlasov súčasne. Nadväzuje na individuálnu hru na husliach, pričom upevňuje intonačné, rytmické a technické zručnosti v praktickom prostredí ansámblu. Žiaci sa učia podriadiť svoj individuálny prejav spoločnému umeleckému zámeru, dodržiavať dynamické a agogické odtienky, reagovať na pokyny vedúceho súboru a niesť zodpovednosť za vlastný hlas v rámci celku. Predmet výrazne podporuje sociálnu komunikáciu, empatiu a buduje motiváciu k ďalšiemu umeleckému rastu.

3. HLAVNÉ CIELE PREDMETU

Umelecko-intelektuálne:	Rozvíjať hudobný sluch, intonačnú presnosť, rytmické cítenie a vnútorné počutie viac hlasov.
Technické a interpretačné:	Uplatňovať získané husľové techniky (sláčikové smyky, artikuláciu, dynamiku) pri súborovej hre a prispôsobovať sa spoločnému tempu a ladeniu.
Sociálno-afektívne:	Pestovať zmysel pre tímovú spoluprácu, zodpovednosť za spoločné dielo, disciplínu a kultivované vystupovanie na verejnosti.
Prezenčné:	Získať istotu pri koncertných vystúpeniach a formovať estetický vkus prostredníctvom pestrého repertoáru (od folklóru cez klasiku až po úpravy populárnej a filmovej hudby).

4. OBSAH UČIVA – 1.STUPEŇ I. ČASŤ

3. ROČNÍK (3.I.)

Obsahový štandard:	Základné pravidlá hry v ansámbli (spoločný nástup, ukončenie tónu, sledovanie vedúceho súboru).Hra jednoduchých dvojhlasných aranžmánov v unisono alebo jednoduchom kontrapunkte. Hra v základných tóninách v 1. polohe. Základné smyky: detaché, legato
Výkonnostný štandard:	Žiak dokáže udržať svoj hlas v sprievodnej alebo melodickej línii bez vypadnutia z rytmu pri spoločnom tempe.

4. ROČNÍK (4.I.)

Obsahový štandard:	Rozšírenie na 2–3 hlasné úpravy (1. husle, 2. husle, prípadne sprievodný hlas).Agogické a dynamické zmeny vykonávané synchrónne v celom súbore. Nástupy na 1.dobu aj mimo doby (predtaktie, jednoduché synkopy). Smyky: staccato, akcenty, rozdeľovanie sláčika.
Výkonnostný štandard:	Žiak spoľahlivo ovláda svoj part. Pohotovo reaguje na gestá vedúceho pre spoločný nástup/ukončenie a samostatne kontroluje ladenie svojho tónu voči ostatným hlasom.

OBSAH UČIVA – I. STUPEŇ, 2. ČASŤ

PRVÝ ROČNÍK (1/II.)

Obsahový štandard:	Hra v náročnejších rytmických štruktúrach (striedanie taktov, bodkovaný rytmus). Uplatnenie hry v 3. polohe (ak to vyžaduje hlas 1. huslí). Artikulácia: martelé, pizzicato (pravou aj ľavou rukou). Práca s tvorbou tónu a zakomponovanie vibráta pri dlhších tónoch.
Výkonnostný štandard:	Žiak samostatne naštuduje pridelený hlas a dokáže svoj prednes podriadiť celkovej dynamickej vyváženosti súboru.

DRUHÝ ROČNÍK (2/II.)

Obsahový štandard:	Polyfónne skladby a zložitejšie homofónne úpravy rôznych štýlových období (barok, klasicizmus, folklór, filmová hudba). Práca s frázovaním. Použitie 1., 2. a 3. polohy podľa potrieb aranžmánu. Smyky: spiccato, rýchle detaché.
Výkonnostný štandard:	Žiak dokáže intonačne čisté a rytmicky presné predvedenie svojho partu aj v situácii, keď vedľa neho hrá kolega odlišný hlas.

TRETÍ ROČNÍK (3/II.)

Obsahový štandard:	4-hlasné úpravy (vrátane rozdelenia na sekcie 1., 2. a 3. huslí, popr. viacnásobné divisi). Skladby 20. a 21. storočia, filmová hudba, džezové a popové úpravy s nepravidelným rytmom.Aplikácia menších sólových vstupov v rámci súborovej skladby. Súborové vibrato, precízna súhra pri zmenách tempa (ritardando, accelerando).
Výkonnostný štandard:	Žiak prejavuje vysokú mieru umeleckej samostatnosti, aktívne počúva vyváženosť celku a dokáže viesť svoju sekciu v súbore.

4.ROČNÍK (4/II.)

Obsahový štandard:	Využitie celého rozsahu 1. až 5. polohy (podľa náročnosti partu). Komplexná práca s výrazom, štýlová interpretácia rôznych žánrov. Samostatná práca v komorných skupinách (duá, triá, kvartetá) bez priameho vedenia pedagóga.
Výkonnostný štandard:	Žiak suverénne zvládne koncertné predvedenie náročného repertoáru s vysokou úrovňou intonácie, súhry, výrazu a pódiovej kultúry.

ŽIAK OVLÁDA:

Po absolvovaní výučby predmety Hra v husľovom súbore na I. stupni ZUŠ žiak:

- Disponuje spoľahlivou intonáciou a sluchovou kontrolou.
- Dokáže intonačne čisto hrať v súbore, priebežne korigovať ladenie svojho nástroja voči spoluhráčom a vnímať harmóniu aj polyfóniu celku.
- Zvláda udržanie stabilného tempa, pohotovo reaguje na zmeny tempa (agogiku), precízne vykonáva spoločné nástupy, pauzy a závery fráz.
- Ovláda širokú škálu sláčikových smykov (detaché, legato, staccato, martelé, spiccato, pizzicato), využíva vibráto pre tvorbu tónu a ovláda hru vo vyšších polohách podľa potrieb svojho partu.
- Rozlišuje štýlové osobitosti rôznych hudobných období (od baroka po moderné žánre) a prispôsobuje im svoj tón, artikuláciu a výraz.
- Rešpektuje kolektív, dokáže spolupracovať v sekcii aj v celom ansámbli, rozumie gestám vedúceho súboru a prejavuje kultivované správanie na pódiu pri koncertných vystúpeniach.

13. AKORDEÓNOVÝ SÚBOR

Akordeónový súbor
Učebné osnovy predmetu hudobného odboru ZUŠ
Zameranie na diferencovanú výučbu a podporu žiakov s pomalším tempom napredovania

1 Charakteristika predmetu

Akordeónový súbor rozvíja schopnosť spoločnej hry, sluchovej kontroly, rytmickej presnosti a spolupráce. Nadväzuje na individuálne vyučovanie hry na akordeóne. Žiak dostáva hudobne zmysluplný part, ktorý zodpovedá jeho aktuálnym schopnostiam, a postupne sa učí niesť zodpovednosť za svoj podiel na spoločnom výsledku.

Výučba vytvára priestor aj pre žiakov, ktorí potrebujú viac opakovania, jednoduchší notový zápis alebo podporu pri koordinácii rúk. Technická náročnosť partov môže byť rozdielna. Spoločným cieľom zostáva počúvať ostatných, udržať pulz, reagovať na vedenie súboru a dokončiť primeraný hudobný celok.

2 Organizácia a rozsah

Predmet sa uskutočňuje skupinovo. Môže spájať žiakov rôznych ročníkov podľa ich pripravenosti. Zaradenie predmetu do konkrétnych ročníkov, jeho oficiálne označenie a hodinovú dotáciu určuje učebný plán školy podľa príslušného rámcového učebného plánu. Tieto osnovy slúžia ako predmetová súčasť ŠkVP.

Základná metodická postupnosť je rozpracovaná do štyroch rokov účasti v súbore. Nejde o označenie ročníkov hlavného predmetu ani o samostatný stupeň štúdia. Žiak môže začať na primeranej úrovni a pokračovať podľa pokroku; nižšie sú uvedené aj nadväzujúce ciele pre II. stupeň.

3 Hlavné ciele

Rozvíjať radosť zo spoločného muzicírovania a dôveru vo vlastné schopnosti.
Upevňovať rytmické cítenie, orientáciu v parte a návyk aktívneho počúvania.
Osvojovať si spoločný nástup, ukončenie, jednoduchú dynamiku a frázovanie.
Prenášať osvojené prstové a mechové zručnosti do súhry.
Viesť k pravidelnej príprave, rešpektu k spoluhráčom a primeranej verejnej prezentácii.

4 Diferenciácia partov a vyučovania

Part sa prispôsobuje predovšetkým rozsahom, rytmom, počtom súčasne hraných tónov a dĺžkou úsekov. Aj jednoduchý hlas má mať zrozumiteľnú funkciu v skladbe. Náročnosť sa zvyšuje po malých krokoch, napríklad pridaním tónu, predĺžením frázy alebo samostatnejším nástupom.

Úroveň partu	Príklady zadania	Ďalší krok
Základný hlas	Jeden až tri tóny; dlhšie hodnoty; pravidelný pulz; opakujúci sa motív; hra jednou rukou.	Samostatne nastúpiť a skončiť podľa pokynu.
Jednoduchý melodický hlas	Krátka melódia v známom rozsahu; opakované frázy; prehľadné pomlčky.	Zahrať frázu plynulo a dodržať dohodnutú dynamiku.
Jednoduchý sprievod	Držané tóny, základné basy alebo akordy podľa schopností; pravidelné ostinato.	Udržať sprievod pri znejúcej melódii a sledovať vedúceho.
Rozšírený hlas	Dlhší melodický úsek; jednoduchý druhý hlas; striedanie melódie a sprievodu.	Prispôsobiť hlasitosť svojej úlohe a počúvať ďalšie hlasy.

Metodické zásady

Nový rytmus najprv vytlieskať, vysloviť alebo zahrať na jednom tóne. Part nacvičovať po dvojtaktiach alebo krátkych frázach a následne spájať. Najskôr hrať s učiteľom alebo spoľahlivým spoluhráčom, potom v sekcii a napokon s celým súborom. Podporu postupne obmedzovať podľa istoty žiaka.

Používať číslovanie taktov, označenie nástupov a dohodnuté orientačné body. Pri potrebe zväčšiť noty, zjednodušiť rytmus alebo vypustiť technicky neprimerané tóny pri zachovaní hudobnej funkcie. Pomocné farebné značky používať účelne a postupne prepájať s bežnou notáciou.

Nácvik viesť v pomalšom stabilnom tempe. Ak žiak stratí miesto, nacvičiť návrat na označenom bode bez zastavenia celého súboru. Oceňovať konkrétny výsledok, napríklad presný nástup, dodržanú pomlčku alebo pokojné znovuzapojenie.
Orientačná štruktúra hodiny
Pripraviť nástroje a krátko rozhrať súbor; precvičiť pulz a nástupy; pracovať po sekciách na problémovom úseku; spojiť hlasy; zahrať známy celok; na záver pomenovať jeden úspech a jednu úlohu na ďalšiu prípravu. Dĺžku činností prispôsobiť pozornosti a výdrži žiakov.

5 Prvý a druhý rok účasti v súbore
Prvý rok
Cieľ: získať istotu pri spoločnej hre a osvojiť si základné pravidlá súhry.

Obsahový štandard	Očakávaný výkon žiaka
Príprava nástroja, sedenie, držanie a bezpečná manipulácia.	Pripraví si nástroj a part s primeranou pomocou, dodržiava dohodnuté pravidlá.
Pulz, jednoduché rytmické hodnoty, krátke pomlčky, hra na jednom tóne.	Zopakuje krátky rytmus a udrží pravidelný pulz s oporou učiteľa.
Spoločný nástup a ukončenie na zreteľné gesto.	Sleduje vedúceho a reaguje na dohodnutý signál začiatku a konca.
Krátky jednohlasný part, dlhé tóny alebo jednoduché ostinato.	Zahrá svoj krátky úsek spolu s ďalším hráčom a postupne v celom súbore.
Počúvanie melódie a jednoduché dynamické rozdiely.	Rozlíši tichšie a hlasnejšie miesto a podľa pokynu upraví hlasitosť.

Odporúčaný školský výstup: krátka spoločná skladba alebo ucelený úsek na triednej prezentácii. Učiteľ môže part zdvojiť. Počet skladieb sa prispôsobuje pokroku skupiny.

Druhý rok
Cieľ: upevniť pulz, orientáciu v parte a väčšiu samostatnosť pri nástupoch.

Obsahový štandard	Očakávaný výkon žiaka
Spájanie krátkych úsekov, jednoduchá forma a opakovanie.	Zahrá niekoľko nadväzujúcich fráz a orientuje sa v dohodnutom opakovaní.
Melodický hlas alebo pravidelný sprievod; primerané pomlčky.	Udrží svoj hlas pri ďalšom parte, počíta jednoduché pomlčky s potrebnou oporou.
Základná dynamika, podobné nasadenie a ukončenie tónu.	Reaguje na pokyny a prispôsobí sa spoločnému spôsobu hry.
Orientačné body a návrat po chybe.	Po výpadku sa s pomocou signálu pripojí na dohodnutom mieste.

Odporúčaný školský výstup: jednoduchá skladba s odlíšenou melódiou a sprievodom; krátke pomenovanie toho, čo sa pri súhre podarilo.

6 Tretí a štvrtý rok účasti v súbore

Tretí rok

Cieľ: rozvíjať samostatnejšie vedenie hlasu a počúvanie celého súboru.

Obsahový štandard	Očakávaný výkon žiaka
Viac úsekov skladby, opakovanie, rozdielny charakter častí.	Orientuje sa v parte a rozlíši hlavné časti nacvičenej skladby.
Melódia, druhý hlas, basový alebo akordický sprievod podľa dispozícií.	Zahrá pridelený hlas a rozpozná, či má melodickú alebo sprievodnú úlohu.
Dynamické vyváženie, fráza, vedenie mecha a základná registrácia.	Upraví hlasitosť, dodrží dohodnuté frázovanie a použije určený register.
Jednoduchá tvorivá úloha a sluchová kontrola.	Navrhne alebo zopakuje krátky rytmický motív a použije ho na určenom mieste.
Domáca príprava krátkych úsekov a spoločná reflexia.	Pripraví zadaný úsek s dohodnutou podporou a pomenuje jednu konkrétnu vec na zlepšenie.

Štvrtý rok

Cieľ: spoľahlivo sa zapojiť do celého vystúpenia a vedome spolupracovať.

Obsahový štandard	Očakávaný výkon žiaka
Ucelená skladba alebo krátky program primeranej náročnosti.	Zahrá svoj part v celku, sleduje nástupy, pomlčky a záver.
Dynamické a jednoduché tempové zmeny, charakter skladby.	Reaguje na nacvičené zmeny a prispôsobí svoj prejav ostatným.
Samostatnejšie čítanie ľahkého úseku a oprava nepresnosti.	S primeranou pomocou pripraví nový jednoduchý úsek a opraví označenú chybu.
Práca s registrom, funkcia hlasov a komunikácia v súbore.	Dodrží dohodnutú registráciu a dynamicky podporí hlavný hlas.
Javiskové správanie, spoločná prezentácia a sebahodnotenie.	Dokončí primeraný verejný alebo triedny výstup a vecne zhodnotí vlastnú prípravu.

Rozšírenie pre rýchlejšie napredujúcich žiakov: samostatný nástup menšej skupiny, náročnejší rytmický variant alebo jednoduchá melodická obmena. Pri potrebe podpory zostáva možnosť jednoduchého sprievodného hlasu.

7 Ciele podľa stupňa štúdia

Prvá časť I. stupňa
Smerovať k spoločným nástupom, základnej orientácii vo frázach, rozlišovaniu charakteru skladby, reakcii na tempo a dynamiku a aktívnemu počúvaniu pri skupinovej hre. Žiak sa učí pomenovať prednosti a nedostatky vlastného výkonu a vážiť si prácu spoluhráčov.

Druhá časť I. stupňa
Rozvíjať presnejšiu súhru, samostatnejšiu orientáciu v parte a registrácii, reakciu na rytmické, tempové a dynamické zmeny a vedomú hudobnú komunikáciu. Zručnosti z individuálnej hry prenášať do súboru. Jednoduchú improvizáciu zaradiť ako krátku rytmickú alebo melodickú obmenu v zvládnutom rozsahu.
Nadväzovanie na II. stupni
Postupne rozvíjať samostatné štúdium vlastného partu, čítanie primerane ľahkej hudby z listu, štýlové rozlišovanie, prácu s frázou a registrom a spoluúčasť na výbere repertoáru. Krátke zvládnuté úseky podľa pripravenosti reprodukovať aj spamäti. Možno zapojiť ďalší hudobný nástroj alebo jednoduché vlastné aranžérske riešenie. Náročnosť hlasu zostáva individuálna; nároky na spoľahlivosť a spoluprácu sa postupne zvyšujú.
Uvedené podporné kroky predstavujú metodické rozpracovanie. Nenahrádzajú vzdelávacie štandardy hlavného predmetu Hra na akordeóne ani povinné podmienky ukončenia príslušného stupňa.

8 Repertoár a úprava skladieb

Vyberať spevné a rytmicky prehľadné ľudové piesne, detské piesne, jednoduché tance, koledy a krátke skladby odlišného charakteru. Známe melódie môžu uľahčiť orientáciu a motivovať k nácviku. Pri novom kuse uprednostniť krátku formu, opakovanie a tóninu, ktorú hráči zvládajú.

Hudobná funkcia	Praktická úprava
Melódia	Rozdeliť melódiu medzi skupiny po frázach; vynechať ozdoby, upraviť rozsah.
Druhý hlas	Použiť dlhšie tóny harmonicky patriace k melódii; ponechať pauzy na orientáciu.
Sprievod	Použiť jednoduchý bas, akord alebo ostinato; zmenu harmónie označiť prehľadne.
Podpora istoty	Náročnejší hlas zdvojiť učiteľom alebo skúsenejším hráčom; vopred označiť návratové body.

Hru oboma rukami súčasne nevyžadovať v každom parte, ak bráni súhre. Samostatný basový alebo melodický hlas môže byť plnohodnotnou súčasťou aranžmánu. Pri úpravách a použití notového materiálu rešpektovať autorské práva.

9 Hodnotenie žiaka

Hodnotenie vychádza z vopred dohodnutého zadania, individuálneho pokroku a dosiahnutých zručností. Učiteľ sleduje prácu počas nácviku aj výsledný výkon. Náročnosť partu sama osebe neurčuje kvalitu hodnotenia: aj jednoduchý hlas si vyžaduje presnosť, sluchovú kontrolu a zodpovednosť.

Kritérium	Čo učiteľ sleduje
Rytmus a súhra	Udržanie pulzu, spoločné nástupy a ukončenia, dodržanie pomlčiek.
Orientácia v parte	Sledovanie zápisu, opakovania a návrat na dohodnutom mieste.
Hudobný prejav	Primeraná dynamika, charakter, fráza a kvalita tónu.
Samostatnosť	Postupné znižovanie potrebnej pomoci pri zvládnutom zadaní.
Príprava a spolupráca	Plnenie primeraných úloh, sústredenie, počúvanie a rešpektovanie pokynov.

Zaznamenávať, čo žiak zvláda samostatne, čo s podporou a aký konkrétny krok nasleduje. Napríklad: „Udrží sprievod počas ôsmich taktov; pri nástupe po pomlčke potrebuje gesto; ďalej precvičiť počítanie dvoch prázdnych taktov.“ Celkové hodnotenie sa riadi pravidlami školy.

10 Podmienky a individuálna podpora

Zabezpečiť primerane veľké nástroje, vhodné stoličky, stojany, dostatok miesta a prehľadné rozmiestnenie hráčov. Striedať hranie s krátkym vysvetlením alebo posluchom; zohľadniť fyzickú záťaž pri práci s nástrojom. Poskytnúť čitateľný part, konkrétnu domácu úlohu a podľa potreby pomalú zvukovú ukážku.

Pomalšie napredovanie samo osebe neznamená zdravotné znevýhodnenie. Podporu poskytovať podľa pozorovaných potrieb. Ak má žiak odporúčané podporné opatrenia alebo individuálny vzdelávací program, zosúladiť s nimi organizáciu, zadanie a spôsob overovania výkonu.

14. ŠTVORRUČNÁ HRA NA KLAVÍRI

1 Charakteristika predmetu

Štvorručná hra na klavíri rozvíja schopnosť spoločnej interpretácie dvoch hráčov pri jednom nástroji. Nadväzuje na individuálnu hru na klavíri a vedie žiaka k aktívnemu počúvaniu, presnej súhre, rytmickej stabilite a hudobnej komunikácii. Žiak sa učí vnímať vlastný part ako súčasť spoločného hudobného celku a prispôsobiť techniku, dynamiku a výraz partnerovi.

Part primo označuje spravidla vyššie položený hlas a part secondo nižšie položený hlas. Ich funkcie sa podľa skladby menia: melódia, sprievod aj tematický materiál sa môžu medzi hráčmi striedať. Pri výbere partov sa zohľadňuje technická pripravenosť, čitateľská pohotovosť a skúsenosť so súhrou. Žiak postupne získava skúsenosť s oboma partmi.

2 Ciele predmetu

Osvojovať si spoločný nástup, stabilné tempo, presný rytmus a jednotné ukončenie.
Rozvíjať sluchovú kontrolu, dynamické vyváženie hlasov a schopnosť sledovať partnera.
Zosúlaďovať artikuláciu, frázovanie, agogiku a pedalizáciu.
Rozvíjať čítanie z listu, pohotovosť a orientáciu vo vlastnom aj partnerskom parte.
Interpretovať primerané skladby rôznych charakterov a štýlov.
Viesť k samostatnej príprave, dohode o interpretácii a zodpovednosti za spoločný výsledok.

3 Organizácia a rozsah

Výučba sa uskutočňuje v dvojici žiakov, pri úvodnom nácviku aj so spoluúčasťou učiteľa. Dvojice môžu tvoriť žiaci rôznych ročníkov, ak sú party primerané ich schopnostiam. Zaradenie predmetu do ročníkov, názov v učebnom pláne a časovú dotáciu určuje škola podľa príslušného rámcového učebného plánu. Ročníkové osnovy vychádzajú zo štvorručnej zložky štandardu „Štvorručná hra, sprievod, komorná hra". Rozpracované sú 3. a 4. ročník prvej časti I. stupňa, štyri ročníky druhej časti I. stupňa a štyri ročníky II. stupňa. Skoršie zoznamovanie so súhrou je možné v rámci individuálnej výučby podľa pripravenosti žiaka. Tento dokument je predmetovou súčasťou ŠkVP a nie je viazaný na školský rok.

4 Prvá časť I. stupňa

Úvodná príprava na spoločnú hru

Zoznámiť žiaka s počúvaním druhého hráča prostredníctvom krátkej melódie s učiteľským sprievodom, rytmickej ozveny alebo jednoduchého unisona. Precvičiť spoločné počítanie, gesto nástupu a ukončenie. Túto prípravu zaradiť podľa možností žiaka; nejde o určenie samostatnej povinnej dotácie v prvých ročníkoch.

3. ročník

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Rozdelenie primo a secondo; sedenie, poloha rúk a priestor na klaviatúre.	Žiak rozlíši oba party, nájde svoju polohu a rešpektuje priestor partnera.
Spoločný pulz, nástup, pomlčky a záver; jednoduché rytmické modely.	Nastúpi na dohodnutý signál, udrží jednoduchý rytmus a ukončí hru súčasne s partnerom.
Jednoduché melódie podľa sluchu; krátke skladby podľa nôt s učiteľom alebo spolužiakom.	Zopakuje krátku melódiu a interpretuje primeraný vlastný part v spoločnej hre.
Charakter skladby, základná dynamika, počúvanie melódie a sprievodu.	Rozlíši charakter skladby a prispôsobí hlasitosť svojej úlohe.

4. ročník

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Prehĺbenie súhry a sluchovej kontroly; výmena partov v primeranej skladbe.	Žiak vysvetlí rozdiel medzi primo a secondo a zahrá primeraný part v oboch polohách.
Fráza, dynamické rozdiely, dohodnutá artikulácia a jednotné ukončenie tónov.	Uplatní dohodnutý spôsob hry a vníma rovnováhu medzi hlasmi.
Samostatná príprava krátkeho úseku, opakovanie a návratové body.	Pripraví označený úsek a po chybe sa s pomocou partnera zapojí na dohodnutom mieste.
Ucelená jednoduchá skladba a spoločná prezentácia.	Interpretuje skladbu so spolužiakom podľa notového zápisu a pomenuje jednu prednosť alebo nedostatok súhry.

Profil na konci prvej časti
Žiak rozlišuje party primo a secondo, počúva partnera, dodrží spoločný pulz a reaguje na dohodnuté signály. Zahrá primeraný part podľa nôt a vyjadrí základný charakter skladby. Rozumie potrebe pripraviť sa na spoločnú hodinu.

5 Druhá časť I. stupňa

1. ročník

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Úloha partov, melódia a sprievod, orientácia vo forme a spoločné čítanie zápisu.	Žiak pomenuje funkciu svojho partu a sleduje jeho súvislosť s partnerským hlasom.
Skladby primeranej náročnosti; oba party, dynamika, artikulácia a základná pedalizácia.	Zahrá pridelený part, prispôsobí výraz partnerovi a dodrží dohodnuté pedálové miesta, ak pedál obsluhuje.

2. ročník

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Rytmická samostatnosť hlasov, synkopy alebo bodkovaný rytmus podľa repertoáru; presné pomlčky.	Žiak udrží vlastný rytmus pri odlišnom rytme druhého partu a presne nastúpi po pomlčke.
Frázovanie, jednoduchá agogika, výmena melódie a sprievodu; ľahká hra z listu.	Zosúladí frázu, rozpozná odovzdanie melódie a zahrá jednoduchý nový úsek v pomalom tempe.

3. ročník

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Skladby odlišného charakteru a formy; väčšia dynamická škála, sluchová kontrola harmónie.	Žiak odlíši charakter častí, vyváži hlasy a opraví rušivú nepresnosť vo svojom parte.
Samostatná príprava, dohodnutá pedalizácia, tempové zmeny a spoločná reflexia.	Pripraví svoj part a spolurozhodne o primeranom tempe, frázovaní a dynamike.

4. ročník

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Ucelený repertoár, samostatnosť oboch hráčov, štýlová primeranosť a pohotovosť.	Žiak spoľahlivo zahrá vlastný part a udrží hudobný tok aj pri menšej nepresnosti partnera.
Spoločná interpretácia, čítanie ľahšej hudby z listu a koncertná prezentácia.	Orientuje sa v oboch partoch, reaguje na partnera a zhodnotí pripravenosť dvojice na vystúpenie.

Profil na konci I. stupňa
Žiak samostatnejšie pripravuje svoj part, rozumie jeho funkcii a prispôsobuje sa spoločnej interpretácii. Kontroluje rytmus, súhru a dynamiku sluchom, orientuje sa v nacvičenej forme a používa dohodnuté výrazové prostriedky. Má skúsenosť s partom primo aj secondo v primeranej náročnosti.

6 Druhý stupeň

1. ročník

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Samostatná práca po partoch; úvod, predtaktie, nástup, odovzdávanie melodickej línie.	Žiak pripraví vlastný part a plynulo nadviaže na partnerskú frázu.
Interpretácia oboch partov v primeranom repertoári; čítanie z listu, sebakontrola.	Prispôsobí tempo a výraz spoločnému zámeru a s partnerom zahrá ľahší neznámy úsek.

2. ročník

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Repertoár rôznych štýlov, žánrov a temp; artikulácia, agogika a zvuková rovnováha.	Žiak navrhne štýlovo primerané riešenie a dôsledne ho uplatní v súhre.
Koncertná príprava, koordinácia pedála, kritické počúvanie.	Zhodnotí zvuk celku, upraví dynamiku svojho partu a spolupracuje na odstránení nepresností.

3. ročník

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Náročnejšia rytmická a výrazová koordinácia, formová orientácia, dlhší hudobný celok.	Žiak udrží vlastnú rytmickú a výrazovú líniu a zároveň reaguje na partnera.
Samostatnejšia dramaturgia, porovnanie interpretácií, jednoduchá tvorivá úprava podľa možností.	Zdôvodní výber skladby alebo výrazového riešenia a spolupracuje na príprave uceleného programu.

4. ročník

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Syntéza technických a interpretačných zručností; samostatné štúdium a spoločný rozbor.	Žiak samostatne pripraví svoj part a aktívne sa podieľa na výslednom hudobnom tvare.
Koncertný výstup, flexibilná reakcia, vyhodnotenie prípravy a ďalšia komorná prax.	Kultivovane interpretuje program a vecne zhodnotí vlastný výkon aj súhru dvojice.

Profil na konci II. stupňa
Žiak dokáže pripraviť primeraný part, dohodnúť sa na spoločnej interpretácii a pohotovo reagovať pri hre. Rozumie vzťahu hlasov, používa kultivovaný tón, frázovanie a pedalizáciu a má skúsenosť s viacerými štýlmi. Je pripravený pokračovať v komornom muzicírovaní podľa vlastných záujmov.

7 Metodika nácviku a diferenciácia

Skladbu najprv spoločne počúvať alebo prehrať, určiť formu, tempo, charakter a funkcie hlasov. Precvičiť každý part samostatne, následne spojiť krátke úseky v pomalom tempe. Počas spájania sledovať najmä pulz, nástupy, pomlčky, artikuláciu a pomer melódie a sprievodu.

Vopred dohodnúť signál nástupu, vedenie pri zmene tempa, spôsob obracania strán a návratové body. Technicky náročné miesto riešiť osobitne, potom ho znovu zapojiť do frázy. Viesť žiakov k pokračovaniu po drobnej chybe a k tomu, aby pri spoločnej hre počúvali viac než vlastné tóny.

Pri spoločnom sedení nastaviť pohodlnú vzdialenosť a výšku. Dohodnúť polohu rúk v miestach, kde sa party priestorovo stretávajú. Pedál spravidla obsluhuje hráč secondo; rozhoduje však zápis, dosah a schopnosť počúvať výslednú harmóniu oboch partov. Pedalizáciu nacvičovať v spoločnom zvuku.

Pri rozdielnej úrovni žiakov zvoliť nerovnako náročné party alebo vhodnú úpravu. Podporu poskytnúť kratším úsekom, jednoduchším rytmom, pomocnými značkami alebo dočasným nácvikom s učiteľom. Náročnosť zvyšovať postupne; technicky jednoduchší hlas zostáva plnohodnotnou súčasťou skladby.

8 Repertoár a tvorivé činnosti

Vyberať pedagogické štvorručné skladby, úpravy ľudových piesní, tance, charakteristické skladby a primerané úpravy klasickej či súčasnej hudby. Zohľadniť rozsah oboch partov, rytmické problémy, zmeny tempa, pedalizáciu a priestorové strety rúk. Počet skladieb určovať podľa rozsahu a náročnosti repertoáru i pokroku dvojice.

Tvorivosť rozvíjať rytmickými a melodickými odpoveďami, jednoduchým ostinatom a výmenou rolí. Podľa pripravenosti môže jeden hráč vytvoriť melódiu a druhý jednoduchý harmonický sprievod pomocou osvojených funkcií. Sprievod a iná komorná hra sa vyučujú v rozsahu ich zaradenia do učebného plánu; tento dokument rozpracúva predovšetkým štvorručnú hru.

10 Hodnotenie a overovanie výsledkov

Hodnotenie vychádza z pokroku žiaka, pripravenosti partu a kvality spoločnej interpretácie. Učiteľ sleduje individuálny prínos každého hráča aj fungovanie dvojice. Výsledok nehodnotí iba podľa technickej náročnosti skladby alebo bezchybnosti jednorazového vystúpenia.

Kritérium	Čo sa hodnotí
Príprava partu	Notová a rytmická presnosť, primerané tempo, znalosť formy a dohodnutých značiek.
Súhra	Spoločný nástup a záver, stabilný pulz, presné pomlčky a reakcia na partnera.
Sluchová kontrola	Vyváženie hlasov, počúvanie melódie, kontrola harmónie a pedalizácie.
Interpretácia	Frázovanie, artikulácia, dynamika, agogika a charakter skladby.
Spolupráca a samostatnosť	Zodpovedná príprava, vecná dohoda, prijatie spätnej väzby a riešenie nepresností.

Spôsob overenia

Overovať pripravený úsek vlastného partu, spoločnú hru vybranej skladby a primeranú orientáciu v partitúre. Podľa úrovne zaradiť ľahký úsek z listu a krátke sebahodnotenie. Učiteľ môže sledovať napríklad to, či žiak po pomlčke nastúpi samostatne, udrží pulz alebo dynamicky podporí partnerovu melódiu.

Triedna prezentácia alebo koncert môže byť súčasťou overenia. Zaradenie štvorručnej skladby do postupovej či absolventskej skúšky určuje príslušný učebný plán a pravidlá školy; tieto osnovy samostatne nezavádzajú ďalšiu povinnú absolventskú skúšku.

15.HUDOBNÁ NÁUKA

HUDOBNÁ NÁUKA

Predmet patrí do vzdelávacej oblasti hudobný odbor.
Výučba prebieha kolektívnou formou.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Poslaním predmetov PHV (prípravná hudobná výchova) a HN (hudobná náuka) je vytvárať a usmerňovať záujem a vzťah žiaka k hudbe, kultivovať jeho osobnosť, rozširovať a rozvíjať hudobné skúsenosti, vedomosti a zručnosti. PHV a HN sú nadväzujúce predmety s vlastnými cieľmi a alternatívnymi formami práce.
Žiakov je potrebné aktivizovať využívaním hudobných nástrojov, súvisiacimi pohybovými, výtvarnými a dramatickými aktivitami a využívaním audiovizuálnych a multimediálnych pomôcok. Obsah, formy a metódy práce sa rozvíjajú a postupne transformujú od počiatočného činnostného charakteru (spev, rytmické, hudobnopohybové a hudobno-dramatické činnosti spojené s kolektívnou hrou na ľahko ovládateľných nástrojoch) cez postupné nadobúdanie vedomostí (hudobná teória, poznatky o hudobných nástrojoch a uplatnení hudby v živote človeka a spoločnosti) až po sústredenú percepciu a analýzu hudobného diela s jeho zaradením do kontextu dejinného vývoja.
Na rozdiel od individuálnej nástrojovej a speváckej výučby sa systematicky zaoberajú tými disciplínami, ktoré individuálne vyučovanie môže dať len okrajovo. Predmety pripravujú a dopĺňajú inštrumentálne a spevácke predmety a súčasne nadväzujú na poznatky a skúsenosti z individuálneho a skupinového vyučovania, prehlbujú ich, zovšeobecňujú a uvádzajú do širších súvislostí celej hudobnej kultúry. Diferencovať treba výučbu tých žiakov, ktorí sa pripravujú na ďalšie odborné štúdium.

HLAVNÉ CIELE PREDMETU

Predmety majú poskytovať žiakom základy odborného vzdelania, vychovávať poslucháča hudby i aktívneho hudobníka, ktorému je hudba životnou potrebou. Aby sme dosiahli tieto ciele, treba rozvíjať najmä:

- záujem o počúvanie a porozumenie hudobnému umeniu,
- poznanie vychádzajúce z poskytovaného zážitku,
- hudobnú predstavivosť, fantáziu, orientáciu v hudobnom priestore a výraze, spoznávanie významu hudobných tvarov a štruktúr,
- spevácke návyky žiakov, potrebné pre správny kultivovaný vokálny prejav,
- schopnosť rozlišovať jednotlivé vyjadrovacie prostriedky: metrum, tempo, rytmus, melodiku, harmóniu, dynamiku, farbu tónu,
- hudobnú pamäť v spojení s jednotlivými činnosťami,
- orientáciu v hudobných formách, žánroch a štýloch, hlavných umeleckých smeroch a druhoch, schopnosť samostatne vyhľadávať, vyberať, vyhodnotiť a spracovať informácie a uviesť ich do vzťahu s obsahom hudobného diela (sociálna funkcia hudby),

- kľúčové kompetencie žiakov, kultivovanie ich osobnosti po stránke umeleckej a motivovanie k celoživotnému vzdelávaniu,
- záujem o potrebu zmysluplnej aktivity, tvorivosti a kultivovanie vizuálnej, sluchovej, jazykovej a pohybovej gramotnosti,
- vytváranie vlastnej kultúrnej identity a kultúrno-historického povedomia, rešpektovanie a toleranciu hodnôt iných kultúr,
- vlastné hudobné vyjadrenie a hľadanie hudobných tvarov (gestá, motívy, malé hudobné celky).

Špecifické ciele
Kognitívne:
Osvojiť si základné hudobno-náukové pojmy.
Vedieť sa orientovať v jednotlivých hudobných formách, štýloch a žánroch.
Poznať hudobné tvary a štruktúry.

Afektívne:
Rozlišovať jednotlivé vyjadrovacie prostriedky a charakter skladieb.
Rozvíjať sluchovú vnímavosť.
Podnecovať záujem o počúvanie a porozumenie hudobnému umeniu.

Psychomotorické:
Aplikovať správne spevácke návyky pri kultivovanom vokálnom prejave.
Samostatne spracovávať osvojené informácie v súvislosti s obsahom hudobného diela.
Aplikovať osvojené hudobno-náukové pojmy v praxi.

KOMPETENCIE ŽIAKA
Využívanie auditívnych, vizuálnych a audiovizuálnych pomôcok, ako sú napríklad: magnetická notová tabuľa, žiacke magnetické tabuľky, diagram klaviatúry, magnetofón, gramofón, súbor Orffových nástrojov atď. Na rozdiel od individuálnej nástrojovej a speváckej výučby sa PHV a HN systematicky zaoberajú týmito disciplínami, ktoré individuálne vyučovanie môže dať len okrajovo. PHV a HN pripravuje a dopĺňa inštrumentálne a spevácke predmety a súčasne nadväzuje na poznatky a skúsenosti z individuálneho a skupinového vyučovania, prehlbuje ich, zovšeobecňuje a uvádza do širších súvislostí celej hudobnej kultúry.

Prípravné štúdium

Komplexnú hudobnosť detí rozvíjať a usmerňovať tak, aby im bola dobrým základom v štúdiu zvoleného hudobného nástroja alebo spevu.
Oboznámenie sa s hudobnými nástrojmi, umožňovať im kontakt s tými, ktoré si môžu vybrať v druhom roku, resp. v druhom polroku prípravného štúdia, ideálnou prípravou na nástrojové vyučovanie je hra na detské melodicko-rytmické nástroje.
Žiaci okrem hudobnej predstavivosti získavajú aj cenné motorické zručnosti a návyky, prostredníctvom ostinátnych sprievodov k piesňam, hry z jednoduchých partitúr a rôznych hudobných hier získavať prvé skúsenosti z elementárnej súhry.
Získať základné spevácke zručnosti a návyky.
Spev jednoduchých piesní.
Melodické cítenie a orientácia v rozsahu oktávy (c1 – c2).

Rytmicko-pohybové:
Zmysel pre pravidelnú pulzáciu (metrum) v rozličných tempách.
Rytmické cítenie v dvojdobovom a trojdobovom takte. Spájať hudobné činnosti s pohybom.

Improvizačné a inštrumentálne:
Schopnosť zapamätať si a reprodukovať krátky rytmický alebo melodický motív.
Rytmizácia a melodizácia slov, detských textov a riekaniek.

Percepčné činnosti Počúvanie hudby:
Kontrasty v hudbe.
Hudobné nástroje – klavír, akordeón, husle, violončelo, flauta, gitara.
Ľudský hlas.
Počúvanie krátkych vokálnych a inštrumentálnych skladieb.
Hudobná rozprávka.

Sluchová analýza:
Elementárne tonálne cítenie.
Melodická orientácia v rozsahu (c1 – c2). Sluchová orientácia dvojdobového a trojdobového taktu. Vlastnosti tónu – výška, dĺžka, dynamika a farba.
Hudobno-náukové pojmy vyvodzovať zo všetkých hudobných činností : notová osnova, husľový kľúč, basový kľúč (informatívne).
Taktová čiara, dvojštvrťový, trojštvrťový a štvorštvrťový takt.
Dvojica osminových nôt, nota štvrťová, polová a celá.

1. ročník 1. časť
Rytmicko –pohybové:
Rozvíjať rytmické cítenie a rytmické zručnosti v piesňach a rytmických cvičeniach. Schopnosť interpretovať základné metrické hodnoty dvojdobové a trojdobové s rozlišovaním prízvučnej a neprízvučnej doby, ich kombinácie a spájanie s pohybom (napr. pochod, valčík). S udávaním základného metra vedieť interpretovať rytmické útvary s použitím páru šestnástinových osminových nôt, štvrťovej, štvrťovej s bodkou, polovej, polovej s bodkou, celej noty a pomlčky v štvorštvrťových a osminových taktoch. Taktovať dvojdobý a trojdobý takt.

Improvizačné a inštrumentálne:
Pokračovať v prejavoch elementárnej hudobnej tvorivosti z PHV: rytmické ozveny, rytmickomelodické dialógy, rytmizácia a melodizácia riekaniek, detských alebo vlastných textov. Schopnosť zahrať na melodicko-rytmických nástrojoch jednoduché piesne alebo vytvárať k nim sprievod.

Počúvanie hudby:
Rozvíjať schopnosť sústredeného počúvania krátkych skladbičiek rôzneho charakteru. Vybrané skladby sledovať v notovom zápise. Na základe ich počúvania oboznamovať sa s náladou skladby, pohybom melódie, dynamikou, tempom, dvojdobým a trojdobým metrom, durovým a molovým charakterom skladby. Podobne sa oboznamovať so zvukovou charakteristikou (farbou) niektorých hudobných nástrojov a ľudských hlasov**.**

Sluchová analýza:
Rozlišovať durový a molový charakter skladby, piesne alebo úryvku.
Upevňovať tonálne cítenie uvedomením si základného tónu.
Rozpoznať durový a molový kvintakord, celý tón a poltón.

Hudobno-náukové pojmy - si osvojovať prostredníctvom interpretačných a percepčných činností: noty v husľovom kľúči g – c3, noty v basovom kľúči c – e1, stupnice durové a molové do 2 # 2bé, predznamenanie, trojzvuky (len prebraných stupníc), 2/4, 3/4, 4/4, 3/8, 4/8 takt, posuvky #, bé, odrážka, tónina, fermata, legato, staccato, ligatúra, opakovacie znamienko, p, mf, f, crescendo, decrescendo, moderato, adagio, allegro, rittardando, accelerando, prima volta, seconda volta.

2. ročník 1. časť
Rytmicko – pohybové:
Upevňovať metrické cítenie a schopnosť rytmizovať 2/4, 3/4, 4/4, 3/8, 4/8, 6/8 takt.
Pohybom reagovať na prízvučné doby.
Taktovať štvordobý takt.
Schopnosť rytmizovať triolový, synkopický a bodkovaný rytmus.
Tiež rytmické útvary začínajú pomlčkou a cvičenia a s predtaktím.

Improvizačné a inštrumentálne:
Rytmizácia a melodizácia riekaniek a schopnosť sprevádzať ich ostinátnym rytmickým alebo melodickým sprievodom.
Používať ako formy sprievodu základné tóny toniky, dominanty a subdominanty (T D S).
K podporeniu harmonického cítenia viesť žiakov k vyhľadávaniu správneho jednoduchého harmonického sprievodu, napríklad v C dur: T (c - g). D (h – g), S (c – a).

Počúvanie hudby:
Poznávať hudobné nástroje podľa možnosti so živými ukážkami.
Naučiť žiakov rozoznávať zvukovo – kontrastné nástroje (napr. husle – kontrabas, flauta – fagot, trúbka – pozauna, triangel – bubon).
Rozlišovať vokálne a inštrumentálne sólo, duo, trio, ďalej zbory mužský, ženský, miešaný a detský.

Sluchová analýza:
Rozlišovať durový a molový charakter tóniny, durové a molové kvintakordy, sextakordy a kvartsextakordy.
Rozlišovať ľudské hlasy a zvukový charakter hudobných nástrojov.
Vedieť určiť metrum skladby, príp. jej rytmické zvláštnosti.

Hudobno – náukové pojmy
Vyvodzovať z interpretačných a percepčných činností: orientácia v durových a molových stupniciach do 3 # a 3bé; dynamické označenia pp, ff, tempové označenia allegretto, adagio; pomenovanie stupňov v stupnici: prima – oktáva, kvintakord, sextakord, kvartsextakord; paralelné (rovnobežné) stupnice, predtaktie, synkopa, triola, bodkovaný rytmus. Hudobný materiál

3. ročník 1. časť
Rytmicko-pohybové:
Rytmizovať príklady s predlaktím.
Zvýraznením prízvučnej doby vedieť rytmizovať striedavé takty v piesňach i cvičeniach.
Verbunkový rytmus pár osminová s bodkou a šestnástinová, pár šestnástinová a osminová s bodkou, triola, synkopa, rubatový spev.

Improvizačné a inštrumentálne:
Na podporu harmonického cítenia viesť žiakov k vyhľadávaniu jednoduchého harmonického sprievodu s použitím základných funkcií, napríklad: C dur – T (c-g), D (h-g), S (c-a).
Na melodicko-rytmických nástrojoch kákonicky sa zapojiť do jednoduchej piesne.
Dopĺňať predvetie závetím a vytvárať melodické a rytmické vety.

Počúvanie hudby:
Prostredníctvom skladieb rozšíriť poznávanie hudobných nástrojov.
Viesť žiakov k sledovaniu súčasne znejúcich dvoch alebo troch melodických pásiem, resp. dvoch pásiem so sprievodom.
Z predhrávaných alebo interpretovaných skladieb či piesní vedieť určovať jednodielnu, dvojdielnu či trojdielnu formu.

Sluchová analýza:
Rozlišovať durový a molový charakter piesní a skladieb, rozšírené o lýdickú tóninu.
Na základe vnútornej predstavy kvintakordov a ich obratov vedieť rozlišovať veľkú a malú terciu, čistú kvintu a kvartu a veľkú a malú sextu.
Precvičovať veľkú a malú sekundu ako celý tón a poltón.

Hudobno-náukové pojmy
Vyvodzovať z počúvanej a interpretovanej hudby: intervaly prima – oktáva a ich kvalita, predtaktie, kánon, dvojdielna a trojdielna forma, lýdická stupnica (informatívne), durové a molové stupnice do 5# a 5bé, rovnomerné stupnice, nástrojové skupiny v symfonickom orchestri, komorný orchester, komorné telesá.

4. ročník 1. časť
Rytmicko-pohybové:
Prakticky zvládnuť striedanie dvojdobového a trojdobového taktu.
Podobne vedieť striedať pravidelné delenie nôt s nepravidelným delením.
Pohybom alebo melodicko-rytmickými nástrojmi zvládnuť rytmický dvojhlas alebo trojhlas (v skupinách).

Improvizačné a inštrumentálne:
Viesť žiakov k citlivému používaniu hlavných harmonických funkcií v sprievode k jednoduchým diatonickým melódiám, ktoré si žiaci môžu vytvárať aj sami.

Počúvanie hudby:
Tematický okruh Piesne a tanec ako základné zdroje hudobného prejavu.
Poukázať na ľudovú pieseň a tanec ako inšpiračný zdroj v tvorbe skladateľov.
Na základe ukážok rôznych štýlových období viesť žiakov k pochopeniu malých foriem.

Sluchová výchova:
Aplikovať intonačné a rytmické postupy v sluchovej analýze: rozlišovať durový alebo molový charakter piesní a skladieb, rozšírené o dórsku tóninu, základné intervaly, durové a molové kvintakordy a ich obraty.
Sluchovo rozlišovať hlavné harmonické funkcie ako určité napätie a ukľudnenie v hudbe.
Analyzovať zväčšenú kvartu, resp. zmenšenú kvintu, zväčšený a zmenšený kvintakord.

Hudobno-náukové pojmy
Poznávať z interpretačných a percepčných činností: princíp zväčšeného a zmenšeného intervalu; zväčšený a zmenšený kvintakord; hlavné harmonické funkcie; ľudová a umelá pieseň, ľudový a spoločenský tanec; dórska stupnica (informatívne), melodické ozdoby – trilok, nátril, náraz, príkaz, obal, skupinka; durové a molové stupnice do 7# a 7bé.

1. ročník 2.časť

Rytmické a improvizačné:
Na vhodnom hudobnom materiály z inštrumentálnej výučby a z ukážok predhrávaných skladieb interpretovať rytmické útvary, napríklad synkopy, trioly a pod.
Precvičovať striedavé takty, zriedkavé druhy taktov (napr. päťdobý, sedemdobý takt).
Schopnosť interpretovať aj pomocou melodicko-rytmických nástrojov dvojhlas v skupinách a individuálne.

Počúvanie hudby:
V tematickom okruhu Ľudský hlas a jeho uplatnenie v tvorbe skladateľov poukázať na rôzne druhy skladieb, v ktorých sa uplatňuje ľudský hlas: od najjednoduchšej piesne až po veľké vokálno-inštrumentálne skladby.
Priebežne oboznamovať s piesňou a zborovou tvorbou, operou, operetou, muzikálom, kantátou, oratóriom, melodrámou.

Sluchová analýza:
Precvičovať veľkú a malú septimu, zväčšený a zmenšený kvintakord a dominantný septakord, modálne melódie (lýdickú, dórsku) obohatiť o mixolýdickú tóninu.
Rozvíjať harmonické cítenie žiakov sledovaním melodickej zmeny jedného alebo dvoch tónov trojzvuku. Tým docieliť uvedomenie si zväčšovania alebo zmenšovania harmonického napätia medzi dvoma až tromi nasledujúcimi akordami.
Rozvíjať hudobnú pamäť na jednoduchých dvojtaktových až štvortaktových melódiách v durovej a molovej tónine, v dvojdobých, trojdobých a štvordobých taktoch s použitím najčastejšie sa vyskytujúcich rytmov.

Hudobno-náukové pojmy
Poznávať z percepčných a interpretačných činností: gregoriánsky chorál, homofónia, polyfónia, šansón, kantáta, chorál, scénická kantáta, oratórium, omša, opera, opereta, ária, recitatív, muzikál, monodráma, melodráma, renesancia, baroko, a capella, modulácia, dominantný septakord, modulácia.

2. ročník 2.časť
Rytmické a improvizačné:
Pohybom určiť prízvuky v pravidelne i nepravidelne členených taktoch a v striedaných taktoch.
Vytvárať rytmické a melodické sprievody k danej melódii.

Počúvanie hudby:
Tematickým okruhom v 6. ročníku sú cyklické skladby. V ňom sú zahrnuté viacčasťové skladby sonátového a suitového cyklu.
Žiaci majú možnosť spoznávať cyklické skladby od sólového predvedenia cez rôzne komorné obsadenia až po orchestrálne a symfonické diela.

Sluchová analýza:
V znejúcom zvuku rozlíšiť znenie troch alebo štyroch tónov.
Rozvíjať harmonické cítenie žiakov, sledovať melodickú zmenu jedného až dvoch tónov v trojzvuku a štvorzvuku (septakorde).
Uvedomovať si zväčšovanie alebo zmenšovanie harmonického napätia medzi dvoma, prípadne tromi po sebe nasledujúcimi akordami.
Cvičiť hudobnú pamäť na jednoduchých jednotaktových a dvojtaktových melódiách v durových, molových a modálnych tóninách v dvojdobých, trojdobých a štvordobých taktoch s použitím triol, bodkovaného a synkopického rytmu.
Sluchovo rozlišovať intervaly, kvintakordy, septakordy (dominantný a zmenšený).
Podľa notovej predlohy poznať predhrávanú ukážku.

Hudobno-náukové pojmy
Vvyvodzovať z percepčných a interpretačných činností: cyklická skladba, interpretácia, opus, sonáta, sonatína, suita, concerto grosso, symfónia (sinfonia), divertimento, predohra, tónorod, baroko, klasicizmus, neoklasicizmus; formové členenie: piesňová forma, rondo, variácie, sonátová forma.

3.ročník 2.časť
Rytmické a improvizačné:
Rozvíjať rytmickú predstavivosť na základe notovej predlohy a analyzovať rytmus v počúvanej skladbe.
Upevňovať rytmickú pamäť aj formou zápisu z počúvanej skladby.
Vedieť dokončiť rytmicky a melodicky predvetie závetím a vytvárať samostatné rytmicko-melodické vety.

Počúvanie hudby:
V počúvaných skladbách porovnávať typické znaky jednotlivých období.
Poukázať na štýlovú rôznorodosť hudby 2O.storočia.
Ukážky voliť tak, aby sa na nich mohlo dokumentovať interpretačné umenie našich a svetových umelcov.

Sluchová analýza:

Rozvíjať harmonické cítenie žiakov sledovaním melodickej zmeny jedného-dvoch tónov trojzvuku a štvorzvuku.

Uvedomiť si zväčšovanie alebo zmenšovanie harmonického napätia medzi dvoma až tromi po sebe znejúcimi akordmi.

Rozvíjať hudobnú predstavivosť a pamäť na jednoduchých melódiách v durovej a molovej tónine v rozsahu vety.

Sluchovou analýzou opakovať a upevňovať intervaly a akordy.

Podľa počutia vedieť zachytiť jednoduché melodicko-rytmické štvortaktia. Sluchovo rozlíšiť stupnicu celotónovú, chromatickú a pentatonickú.

Hudobno-náukové pojmy

Vyvodzovať z percepčných a interpretačných činností: motív, téma, hudobné predvetie a závetie, hudobná veta, stupnica celotónová, chromatická a pentatonická.

Modálna hudba, tonálna hudba, atonálna hudba.

Dominantný septakord a jeho obraty.

Význam akordických značiek. Basso continuo, fúga, symfonická báseň.

Časové zadelenie štýlových období: renesancia, baroko, rokoko, klasicizmus, romantizmus, impresionizmus a smery hudby 2O. storočia (expresionizmus, neoklasicizmus, neofolklorizmus).

Záverečný test obsahujúci teoretické, hudobno – náukové pojmy, zvukové ukážky a schopnosť využiť teoretické vedomosti v praxi.

PROFIL ABSOLVENTA:

Po ukončení druhej časti I. stupňa základného štúdia predmetu hudobná náuka majú absolventi osvojené a upevnené základy hudobnej a kultúrnej gramotnosti a sú pripravení na štúdium na konzervatóriu.